

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο
για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Κωδικός:6029

Τεύχος 65, Σεπτέμβριος 2010

Κώστας Υφαντής, «Η Ευρώπη στον Κόσμο: Ποιά Ευρώπη σε ποιον κόσμο;»	1
Επισκόπηση	2
Φάκελος: Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ε.Ε. στη μετά τη Λισαβόνα εποχή (II)	8
Τύπος	19
- Ελληνικός	
- Ξένος	
Τεκμηρίωση	20
Εκδηλώσεις	30

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΕΕΠ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία.

Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Έχει ως αποστολή τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο, τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού, την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζιέλης,

Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΕΚΕΜ)
Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) ιδρύθηκε το 1988. Είναι Κρατικό Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Κύρια αποστολή του ΕΚΕΜ είναι η προαγωγή της μελέτης των ευρωπαϊκών θεμάτων. Το Κέντρο αποτελεί συμβουλευτικό βραχίονα του Υπουργείου Εξωτερικών καθώς και φορέα παραγωγής καινοτόμων ιδεών και ρεαλιστικών προτάσεων στην προσπάθεια διαμόρφωσης και εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής ευρωπαϊκής πολιτικής στη χώρα μας.

Το ΕΚΕΜ είναι, επίσης, επιφορτισμένο με την ενημέρωση των Ελλήνων πολιτών σχετικά με τη λειτουργία και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, αναλαμβάνοντας σειρά πρωτοβουλιών μετεκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, πάντοτε σε ζητήματα ευρωπαϊκών πρακτικών και διακυβέρνησης.

Το Κέντρο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και το ερευνητικό έργο του εποπτεύεται από δεκαμελές Επιστημονικό Συμβούλιο.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης (& Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) και με τη στήριξη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος European Management Partnership.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (& υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά, Δρ. Μαρίνα Πετρέλλη.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Φανή Γιαννακοπούλου και Γιορίνα Μαράτσου.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Κώστας Υφαντής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

«Η Ευρώπη στον Κόσμο: Ποιά Ευρώπη σε ποιον κόσμο;»

Το τέλος της πρώτης δεκαετίας του 21ου αιώνα βρίσκει την Ευρώπη να προσπαθεί όχι απλώς να περιορίσει την αιμορραγία από τα τραύματα που της προκάλεσε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση αλλά κυρίως να αντιληφθεί το νέο πλαίσιο ενός τόσο αλληλοσυνδεδεμένου κόσμου όπου οι παλιές βεβαιότητες απλά δεν υπάρχουν και μαζί τους συρρικνώνεται, αν δεν εξαφανίζεται, η σχετικότητα οικείων πολιτικών εργαλείων, επιλογών και προτιμήσεων. Αυτή η αναδυόμενη πραγματικότητα είναι τόσο νέα και τόσο άγνωστη ώστε οι περισσότεροι ευρωπαίοι να αδυνατούν να συγκροτήσουν ένα ουσιαστικό πλαίσιο διαλόγου για τον ρόλο της Ευρώπης στον κόσμο. Η όποια συζήτηση διεξάγεται - με ελάχιστες εξαιρέσεις - βρίθει κοινοτοπιών και δεν επιτρέπει να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την λήψη αποφάσεων στη βάση πραγματικά στρατηγικών επιλογών, ιδιαίτερα στο πεδίο των εξωτερικών σχέσεων. Αν και από τα μέσα της δεκαετίας με τη βοήθεια κυρίως της Επιτροπής αναγνωρίστηκαν τομείς προτεραιότητας, όπως η ενεργειακή ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή και, πιο πρόσφατα, το ζήτημα της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης, η συζήτηση παρέμεινε στάσιμη και δεν ξεπέρασε το επίπεδο των διακηρύξεων, των καλών προθέσεων και του ευχολογίου, ενώ οι απαιτήσεις πολιτικών πρωτοβουλιών και ουσιαστικής πολιτικής δράσης είναι έντονες και αυξάνονται με αδυσώπητους ρυθμούς.

Οι εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης κινούνται ακόμα σε πλαίσια που έχουν ξεπεραστεί από τις ζωτικές ανάγκες παγκόσμιας συνεργασίας και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τους ευρωπαίους δεν έχουν ανανεωθεί. Έχουμε, βέβαια, το θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας (επιτέλους) αλλά η δεκάχρονη περιπέτεια της διαπραγμάτευσης και της επικύρωσης κατανάλωσε πολύτιμο πολιτικό χρόνο σε μια περιπετειώδη διεθνή πολιτική συγκυρία και οι όποιες προσδοκίες πολιτών και κυβερνήσεων απονευρώθηκαν από τις εσωτερικές αντιπαραθέσεις και μια κρίση που δεν ξεκίνησε από την Ευρώπη αλλά αποκάλυψε πέρα από τις οικονομικές αδυναμίες, κυρίως τα μεγάλα πολιτικά ελλείμματα του συστήματος συνεργασίας και ανέδειξε ότι τα μέλη της Ένωσης παραμένουν σχεδόν “συνηθισμένα” έθνη-κράτη. Δηλαδή, κράτη των οποίων τα συμφέροντα είναι πάντα το πρώτο κριτήριο για την εξωτερική τους συμπεριφορά. Αυτό βεβαίως δεν θα ήταν πρόβλημα αν ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των εθνικών συμφερόντων ήταν ορθολογική. Δηλαδή, αν προσδιορίζονταν με βάση το γεγονός ότι το σημαντικότερο πλαίσιο αναφοράς για τα ευρωπαϊκά κράτη είναι η Ένωση, ότι για τα ευρωπαϊκά κράτη δεν υφίστανται στρατηγικά συμφέροντα εκτός του ενωσιακού πλαισίου. Ενώ υπάρχει μια παγκόσμια ατζέντα, η Ευρώπη δεν έχει μια παγκόσμια πολιτική που να υπερβαίνει τον παραδοσιακό διχασμό εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Όλοι (ή σχεδόν όλοι) στην Ευρώπη μιλάνε για την ανάγκη μιας νέας παγκόσμιας εμπλοκής της Ένωσης αλλά χωρίς να υφίσταται ακόμη ένα συνεκτικό στρατηγικό όραμα για τον ρόλο της στον κόσμο. Στις εξωτερικές σχέσεις της η Ένωση λειτουργεί σαν να μην έχουν αλλάξει πολλά ενώ έχουν αλλάξει τα πάντα. Η μόνη συνέχεια είναι ότι θα συνεχίζουν να αλλάζουν.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Νέοι κανόνες για αυστηρότερη δημοσιονομική πειθαρχία.

Οι υπουργοί οικονομικών της ευρωζώνης υποστηρίζουν τη θεσμοθέτηση νέων κανόνων για αυστηρότερη δημοσιονομική πειθαρχία, καθώς και για την αυτόματη επιβολή κυρώσεων. Γαλλία και Γερμανία, σε κοινή δήλωσή τους (18/10/2010) υποστήριξαν την ιδέα εισαγωγής ενός μόνιμου ταμείου διάσωσης της ευρωζώνης πριν από το 2013. Η απόφαση αυτή ήταν αποτέλεσμα μιας διμερούς συνάντησης μεταξύ του Nicolas Sarkozy και της Angela Merkel στη Ντοβίλ της Γαλλίας, πριν από τη συνάντησή τους με τον Ρώσο Πρόεδρο.

Μέχρι τώρα, οι κυβερνήσεις της ευρωζώνης που παραβιάζουν τους κανόνες για τη μείωση του δημοσίου ελλείμματος υφίστανται κυρώσεις μόνο μετά από απόφαση της πλειοψηφίας των εταίρων. Το νέο σύστημα της «αντίστροφης πλειοψηφίας» που συμφωνήθηκε στις Βρυξέλλες (18/10/2010) ανατρέπει αυτό το πλαίσιο, με τις κυρώσεις να εφαρμόζονται αυτόματα, εκτός εάν αντιταχθεί η πλειοψηφία. Στις κυβερνήσεις θα δοθεί μια εξάμηνη περίοδος χάριτος προκειμένου να τακτοποιήσουν τις υπερβάσεις τους, με μια ρήτρα προσαρμογής που προώθησε η Γαλλία. Γαλλία, Πολωνία και Ιταλία αντιτάχθηκαν αρχικά στην ιδέα της αυτόματης επιβολής κυρώσεων, με τη Γερμανία να επιμένει ότι οι όποιες μεταρρυθμίσεις δε θα είναι αξιόπιστες χωρίς κυρώσεις. Μέχρι τώρα οι εθνικές κυβερνήσεις καλούνταν να συγκρατήσουν το έλλειμμα κάτω από το 3% του ΑΕΠ. Το νέο σύστημα απαιτεί

από τις κυβερνήσεις να περιορίσουν και το συνολικό χρέος τους στο 60% του ΑΕΠ. Οι περισσότερες κυβερνήσεις της ευρωζώνης έχουν ξεπεράσει την κόκκινη γραμμή και θα πρέπει σταδιακά να μειώσουν το χρέος τους κατά 5% το χρόνο, μέχρι να φτάσουν στο επίπεδο που έχει συμφωνηθεί. Οι παραβιάσεις εγκυμονούν κινδύνους για οικονομικές κυρώσεις, με τις χώρες να είναι υποχρεωμένες να έχουν διαθέσιμο το ύψος του προστίμου.

Εάν η κατάσταση δε βελτιωθεί, στο πλαίσιο της εξάμηνης περιόδου αναστολής, τα χρήματα θα χαθούν ενώ οι κυβερνήσεις θα έχουν στη διάθεσή τους μια περίοδο τριών ετών προκειμένου να ευθυγραμμιστούν με το νέο καθεστώς. Στόχος του συστήματος είναι να εισαγάγει αυστηρούς όρους και την πραγματική απειλή κυρώσεων, αν οι χώρες δεν συμμορφωθούν, έτσι ώστε να μην επαναληφθεί η φετινή κατάσταση, με €110 δισ. να διατίθενται στο πακέτο διάσωσης της Ελλάδας.

Η διαδικασία επιβολής κυρώσεων πρέπει να γίνει πιο σύντομη και πιο αποτελεσματική. Μια τέτοια κίνηση θα απαιτούσε αλλαγή της Συνθήκης της Ε.Ε. και μια νέα Διακυβερνητική Διάσκεψη. Η Angela Merkel από την πλευρά της υποστήριξε ότι είναι αναγκαίες οι αλλαγές στη Συνθήκη. Όταν μια χώρα έχει υπερβολικό έλλειμμα και δεν έχει θεσπίσει τα κατάλληλα μέτρα πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις.

Η συζήτηση στο ΕΚ για έναν νέο αξιωματούχο, υπεύθυνο για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στην Ε.Ε.¹

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συζητούν προτάσεις για μια δέσμη μέτρων με την οποία ελπίζουν ότι θα μπορέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση να ανακάμψει ταχύτερα από τις αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, εξασφαλίζοντας χρηματοοικονομική και οικονομική σταθερότητα. Οι προτάσεις που συζητούνται στο ΕΚ περιλαμβάνουν την ιδέα διορισμού ενός αξιωματούχου (του κου ή της κας Ευρώ), ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών της Ε.Ε.

Ο νέος αξιωματούχος θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που σήμερα έχουν κατανεμηθεί σε τρία άτομα. Πρώτον, θα είναι αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αρμόδιος για τις Οικονομικές και Νομισματικές Υποθέσεις (σήμερα, αυτό το έργο επιτελείται από τον Φιλανδό Επίτροπο Olli Rehn, ο οποίος δεν είναι αντιπρόεδρος της Ε. Επιτροπής). Δεύτερον, θα προεδρεύει των συνεδριάσεων του Συμβουλίου της Ε.Ε. για τις Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις (ECOFIN) - το οποίο, μέχρι τώρα, ήταν υπό την προεδρία του υπουργού Οικονομικών της χώρας που ασκεί την εκ περιτροπής προεδρία του Συμβουλίου. Τρίτον, θα προεδρεύει των τακτικών συνεδριάσεων των υπουργών Οικονομικών των χωρών που χρησιμοποιούν το ευρώ (Eurogroup), οι οποίες, από το 2005 πραγματοποιούνται υπό την προεδρία του Jean-Claude Juncker, πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου.

Επιπλέον, ο νέος αξιωματούχος θα λαμβάνει μέρος στις τακτικές συναντήσεις των ηγετών της Ε.Ε. Αυτός θα αντιπροσωπεύει επίσης την Ε.Ε. σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς που ασχολούνται με τα οικονομικά και χρηματοπιστωτικά ζητήματα.

Η πρόταση για τον «κον ή την κα Ευρώ» βασίστηκε στη θεσμική καινοτομία της Συνθήκης της Λισαβόνας για τον Ύπατο Εκπρόσωπο για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτικής Ασφαλείας, ο οποίος έχει διπλό θώκο (αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και πρόεδρος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων). Η ιδέα της εφαρμογής της ίδιας προσέγγισης στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής προέκυψε κατά τις συζητήσεις μεταξύ των μελών της ειδικής επιτροπής του ΕΚ σχετικά με την χρηματοπιστωτική, οικονομική και κοινωνική κρίση. Αυτή η ειδική επιτροπή δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 2009 και εργάστηκε κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών για την εκπόνηση μιας σειράς συστάσεων για μέτρα και πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν για τη στήριξη της βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης και της μακροπρόθεσμης χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ε.Ε. Οι συστάσεις της ειδικής επιτροπής περιλαμβάνονται σε μία έκθεση² που συντάχθηκε από το Γάλλο ευρωβουλευτή Pervenche Berès (μέλος της Σοσιαλιστικής Ομάδας).

Η έκθεση έτυχε ευρείας υποστήριξης από τα μέλη της ειδικής επιτροπής (υπερψηφίστηκε από 33 από τα 38 μέλη με δικαίωμα) κατά την τελευταία συνεδρίασή τους (29/9/2010). Ο

² Report on the financial, economic and social crisis: recommendations concerning measures and initiatives to be taken (mid-term report), A7-0267/2010 στο www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONS/GML+REPORT+A7-2010-0267+0+DOC+PDF+V0//EN

¹ <http://www.euractiv.com/en/priorities/parliament-back-plan-mr-or-ms-euro-news-498821>

Pervenche Berès αναγνωρίζει τις πρακτικές και πολιτικές δυσκολίες μιας τέτοιας κίνησης, αλλά εξακολουθεί να πιστεύει ότι το ΕΚ έχει το καθήκον να προτείνει καινοτόμες λύσεις, ακόμη και αν τα κράτη μέλη δεν είναι ακόμη έτοιμα να τις υιοθετήσουν. Πιστεύει ότι ο θεσμός του/της «κου/κας Ευρώ» θα έχει σημαντικά οφέλη όσον αφορά στη βελτίωση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών σε ολόκληρη την Ε.Ε. Συγκεκριμένα ο Pervenche Berès υποστηρίζει ότι ο νέος αξιωματούχος θα υποχρέωνε τους υπουργούς οικονομικών να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στο γενικό ευρωπαϊκό συμφέρον παρά στα αντίστοιχα εθνικά τους συμφέροντα. Μία άλλη πρόταση της έκθεσης είναι η καθιέρωση ενός φόρου επί των χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Η ειδική επιτροπή πιστεύει ότι ένας τέτοιος φόρος θα βελτιώσει τη λειτουργία της αγοράς μειώνοντας την κερδοσκοπία, και τα χρήματα που θα εξασφαλισθούν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση παγκόσμιων δημόσιων αγαθών και για τη μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων. Το κείμενο που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφέρει ότι ο φόρος επί των χρηματοοικονομικών συναλλαγών «θα έπρεπε να είναι όσο πιο ευρύς γίνεται, αλλά, αν δεν υπάρξει μια διεθνής συμφωνία, τότε ο φόρος θα πρέπει να καθιερωθεί μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. ως ένα πρώτο βήμα. Η Ε. Επιτροπή καλείται να εκπονήσει μια μελέτη σκοπιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη τους παγκόσμιους όρους ανταγωνισμού, και να υποβάλει συγκεκριμένες νομοθετικές προτάσεις. Η πρόταση για ένα Ευρωπαϊκό φόρο είναι αμφιλεγόμενη, και αναμένεται ορισμένα μέλη του ΕΚ, από τις πολιτικές ομάδες των φιλελευθέρων και των κεντροδεξιών, να προσπαθήσουν να αποδυναμώσουν

αυτήν την πρόταση. Ωστόσο, ο Pervenche Berès υπερασπίζεται σθεναρά αυτήν την ιδέα, επισημαίνοντας ότι, από έναν φόρο της τάξης του 0,05% επί όλων των οικονομικών συναλλαγών, θα συγκεντρωθούν € 200 δισ. ετησίως. Ένα τέτοιο ποσό θα καλύψει το σύνολο του προϋπολογισμού της Ε.Ε., και έτσι η Ένωση δε θα χρειάζεται πλέον να βασίζεται σε πληρωμές από τους εθνικούς προϋπολογισμούς των κρατών-μελών.

Ορισμένες σκέψεις για την αναθεώρηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε.³

Η απόφαση για πλήρη και ευρείας κλίμακας αναθεώρηση των δαπανών και πόρων της Ε.Ε. ελήφθη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τον Δεκέμβριο του 2005, και θα χρησιμεύσει ως βάση για τις συζητήσεις στο πλαίσιο της προετοιμασίας των προτάσεων για το μετά το 2013 δημοσιονομικό πλαίσιο. Για αυτό το σκοπό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε μια δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση του προϋπολογισμού τον Ιούνιο του 2008, τα οποία αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν στις 19 Οκτωβρίου, μαζί με την Ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής για την αναθεώρηση του προϋπολογισμού. Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον έγγραφο, στο μέτρο που αποκλίνει από το συμβατικό τρόπο έκθεσης των προτεραιοτήτων του προϋπολογισμού, ο οποίος επικεντρωνόταν στις αλλαγές στο πλαίσιο των πολιτικών. Η αναθεώρηση βασίζεται στις επιδόσεις και στην αποδοτικότητα των μηχανισμών. Σύμφωνα με το έγγραφο, ο προϋπολογισμός πρέπει να αντανακλά την ευρωπαϊκή Στρατηγική

³ Jorge Núñez Ferrer, "Some reflections on the EU budget review", CEPS Commentaries, 21/102010 στο <http://www.ceps.eu/system/files/book/2010/10/Oct%20JNF%20on%20Budget%20Review.pdf>

2020 και να καταδεικνύει πώς επηρεάζονται οι τρέχουσες πολιτικές. Ενώ υπερασπίζεται γενικά τους τομείς παρέμβασης που καλύπτει τώρα η πολιτική, αφήνει συνειδητά ανοιχτή τη συζήτηση. Θα απογοητευθεί όποιος αναζητά ηχηρές δηλώσεις σχετικά με την αλλαγή του κλίματος ή με συγκεκριμένα ποσοστά για κάθε στόχο. Η Ε. Επιτροπή θεωρεί σαφώς ότι ο μελλοντικός προϋπολογισμός μπορεί να κάνει μόνο λογικές παρεμβάσεις, όταν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα, για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική στόχευση των στρατηγικών στόχων. Πυρήνας της αναθεώρησης είναι η ενισχυμένη ευελιξία και η καλύτερη στόχευση, με γνώμονα τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και της αυξημένης χρήσης των μη δημοσιονομικών χρηματοπιστωτικών μέσων (π.χ. των δανείων). Η εγκαθίδρυση μηχανισμών που διασφαλίζουν τους στόχους, και όχι μόνο την απορρόφηση των πόρων (βασικό, μέχρι τώρα, κριτήριο επιτυχίας) πρέπει να αποτελεί κεντρική προτεραιότητα. Απευθύνει επίσης έκκληση για μια ευρύτερη και αποτελεσματικότερη χρήση εργαλείων που δε θα στηρίζονται στις επιχορηγήσεις για την επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. για την Ε&Α και τις υποδομές, διότι οι οικονομικές απαιτήσεις στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών υπερβαίνουν κατά πολύ τη δημόσια οικονομική ικανότητα της Ε.Ε. και των κρατών μελών. Με την παρουσίαση της αναθεώρησης του προϋπολογισμού, η Ε. Επιτροπή έρχεται σε ρήξη με κάποια σημαντικά ταμπού, όπως η δυνατότητα να αυξηθεί η χρηματοδότηση μέσω ομολόγων για τα μεγάλα έργα, τα οποία, επί του παρόντος, είναι νομικώς αμφισβητήσιμα λόγω της απαγόρευσης για τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. που παρουσιάζει έλλειμμα.

Η αναθεώρηση επικεντρώνεται, επίσης, στους, παλαιότερα, παραμελημένους τομείς του προϋπολογισμού, όπως είναι η εξωτερική δράση και η πολιτική Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον προϋπολογισμό για την εξωτερική δράση, με καλύτερο συντονισμό των εθνικών δαπανών. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ε. Επιτροπή δίνει μεγαλύτερη προσοχή σε αυτόν τον τομέα από ό,τι στη γεωργική πολιτική ή τη πολιτική συνοχής.

Σε γενικές γραμμές, οι προτάσεις είναι υγιείς και αξιέπαινες, αλλά το έγγραφο έχει αδυναμίες, κυρίως αναφορικά με την αποτυχία του να θέσει σε βάθος τις τρέχουσες πολιτικές. Αυτή η αδυναμία είναι ιδιαίτερα εμφανής στους τομείς της γεωργίας, καθώς αναφέρεται ότι η Στρατηγική 2020 της ΚΓΠ περιέχει ελάχιστα ρηξικέλευθα στοιχεία και, κυρίως, καμία δέσμευση για δημοσιονομική λιτότητα. Αυτή η παράλειψη μπορεί να είναι ιδιαίτερα επιζήμια για την αναθεώρηση. Στην πραγματικότητα, το έγγραφο υπερασπίζεται όλα τα κονδύλια του προϋπολογισμού και επαναλαμβάνει τη σημασία των πολιτικών που σήμερα χρηματοδοτούνται ανεπαρκώς. Δεν προτείνονται περικοπές. Αντιθέτως αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός είναι πολύ περιορισμένος οικονομικά. Είναι προφανές ότι αυτό θα αποτελέσει ένα δύσκολο σημείο στις συζητήσεις για αναθεώρηση, στο παρόν κλίμα λιτότητας.

«Καλύτερη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου»,⁴

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στις 1 Οκτωβρίου 2010 την ετήσια έκθεσή της σχετικά με τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου (2009). Βασική πρόκληση παραμένει η μεταφορά των οδηγιών στα κράτη μέλη.

Η έκθεση υπογραμμίζει τη βασική σημασία της πλήρους και ορθής εφαρμογής του δικαίου της Ε.Ε. στην παροχή των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που γεννά το δίκαιο της ΕΕ. Διασαφηνίζει ότι, έστω και αν η κατάσταση σημείωσε ελαφρά βελτίωση, εξακολουθεί να παραμένει μια βασική πρόκληση - η καθυστέρηση της μεταφοράς οδηγιών εκ μέρους των κρατών μελών. Τα μέσα διευρύνθηκαν και καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, για να αποφευχθούν προβλήματα μεταφοράς και να υλοποιηθεί μια αποτελεσματική εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαχειρίζεται περίπου 8.000 νομικές πράξεις που ισχύουν σε 27 κράτη μέλη. Αναπόφευκτα οι προκλήσεις είναι πολλές και ποικίλες, ενώ η διαδικασία εφαρμογής διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην εγγύηση της ορθής εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έκθεση επιβεβαιώνει το υψηλό ποσοστό ζητημάτων που επιλύθηκαν χωρίς να απαιτηθεί προσφυγή στο Ευρωπαϊκό

Δικαστήριο (95% των καταγγελιών περατώθηκαν χωρίς να εκδοθεί απόφαση του ΔΕΚ). Κατά τα τέλη του 2009, η Επιτροπή επεξεργάστηκε περίπου 2.900 καταγγελίες και υποθέσεις παραβάσεων, 16% λιγότερες από το 2008 και με μείωση 26% των διαδικασιών που κινήθηκαν για μη κοινοποίηση μέτρων μεταφοράς οδηγιών, δεδομένου του αισθητά μικρότερου αριθμού οδηγιών που έπρεπε να μεταφερθούν το 2009. Ο αριθμός των υποθέσεων παραβάσεων βάσει καταγγελιών μειώθηκε κατά 15% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Οι τομείς με τον σημαντικότερο φόρτο εργασίας εξακολουθούν να είναι το περιβάλλον, η φορολογία, η ενέργεια, οι μεταφορές και η εσωτερική αγορά.

Τομείς προτεραιότητας για ανάληψη δράσης

Η έκθεση επισημαίνει την πρόοδο που σημειώθηκε το προηγούμενο έτος στην εφαρμογή, διαχείριση και επιβολή του δικαίου της ΕΕ:

Καθυστερημένη μεταφορά και προληπτικά μέτρα: Παρά κάποια βελτίωση που σημειώθηκε το τρέχον έτος, η καθυστερημένη μεταφορά συνεχίζει να αποτελεί ένα διαδεδομένο, συστηματικό πρόβλημα που θίγει επιχειρήσεις και πολίτες της ΕΕ. Η Επιτροπή ενθαρρύνει την ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη για τα μέτρα πρόληψης, ώστε να διασφαλιστεί μια καλύτερη και έγκαιρη εφαρμογή και επιβολή του νόμου.

Πίνακες αντιστοιχίας: Οι πίνακες αντιστοιχίας συμβάλλουν στη διαφάνεια και βελτιώνουν την πρόσβαση στην νομοθεσία. Βελτιώνουν τη συνεργασία μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών κατά την επανεξέταση της μεταφοράς, επιτρέποντας την έγκαιρη επισήμανση των ζητημάτων και το διάλογο ώστε να αποφευχθεί η μεταγενέστερη εμφάνιση περισσότερο παγιωμένων προβλημάτων.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αναζητά στήριξη από όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για την ολοκληρωμένη παροχή των πινάκων αυτών.

Ομάδες εμπειρογνομόνων: Η σημασία τους στη διαχείριση της εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ υπογραμμίζεται μέσω παραδειγμάτων που επιβεβαιώνουν τη μεγάλη ποικιλία και τον όγκο εργασίας που καταβάλλεται για να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από τη νομοθεσία της ΕΕ.

Ανταπόκριση στα αιτήματα πολιτών και καταχώριση των καταγγελιών: Οριζόντια μέσα όπως το SOLVIT και το EU Pilot συνεχίζουν να αναπτύσσονται και είναι αποτελεσματικά. Παρόλο που ο όγκος των υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνεται το SOLVIT αυξήθηκε, το ποσοστό υποθέσεων που επιλύονται παραμένει υψηλό. Το EU Pilot επιτρέπει έγκαιρη επίλυση των προβλημάτων μεταφοράς και/ή εφαρμογής. Τα κράτη μέλη συμβάλλουν ενεργά στην επιτυχία των μέσων αυτών.

Θέματα επιβολής: Απαιτείται να καταβληθεί μεγαλύτερη προσοχή σε

θέματα επιβολής κατά την εκπόνηση της νέας νομοθεσίας. Αυτά μπορούν να είναι θέματα οριζόντιας εφαρμογής ή να προορίζονται για ειδικούς τομείς. Όταν η νομοθεσία της ΕΕ περιέχει μέτρα επιβολής, όπως δικαιώματα άσκησης ενδίκων μέσων, η Επιτροπή θα εργαστεί για να εξασφαλίσει την πλήρη χρήση των μέτρων αυτών, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες της στην ορθή εφαρμογή και επιβολή τους.

Προσφυγές λόγω παραβάσεως: Η Επιτροπή επικαιροποιεί και επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που δίδεται στην όσο το δυνατόν πιο έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας προς το ευρύτερο συμφέρον του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού πολιτών και επιχειρήσεων.

Υποβολή εκθέσεων: Η νομοθεσία της ΕΕ συχνά προβλέπει την υποχρέωση για την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση σχετικά με την έγκαιρη εφαρμογή του μέτρου. Η Επιτροπή τονίζει την αξία των εκθέσεων αυτών, που βασίζονται στις συνεισφορές των κρατών μελών, στην αξιολόγηση του αντικτύπου της κοινοτικής νομοθεσίας.

⁴

http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20101001droit_communaautaire_el.htm Η 27η Ετήσια Έκθεση για τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου (2009) και τα συνοδευτικά έγγραφα διατίθενται στον ιστότοπο Europa website. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις πρόσφατες επιδόσεις ως προς τη μεταφορά νομοθεσίας διατίθενται, στα αγγλικά, στον ιστότοπο:

http://ec.europa.eu/community_law/directives/directives_communication_en.htm

ΦΑΚΕΛΟΣ:
ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΙΣΑΒΟΝΑ
ΕΠΟΧΗ (II)

A. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Σεπτεμβρίου

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (16 Σεπτεμβρίου 2010) συζητήθηκαν οι τρόποι με τους οποίους θα δοθεί νέα ώθηση στις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης, κάνοντας πλήρη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η Συνθήκη της Λισαβόνας. Συμφωνήθηκε ότι η Ευρώπη πρέπει να προάγει σθεναρότερα και με πνεύμα αμοιβαιότητας και κοινού οφέλους τα συμφέροντα και τις αξίες της. Καθορίστηκαν γενικοί προσανατολισμοί εν όψει ορισμένων σημαντικών συναντήσεων στο προσεχές διάστημα. Αποφάσισε επίσης ορισμένα συγκεκριμένα μέτρα για τη γενικότερη ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε απολογισμό της προόδου που έχει επιτευχθεί στην Ειδική Ομάδα Οικονομικής κυβέρνησης.

Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (16/9/2010)

Εσωτερικοί Διακανονισμοί για τη Βελτίωση της Εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης (Παράρτημα I)

α) Εξετάζοντας συγκεκριμένα μέτρα για τη γενικότερη βελτίωση της λειτουργίας της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απευθύνει έκκληση για περισσότερο ολοκληρωμένη προσέγγιση, που να εξασφαλίζει την πλήρη και συνεκτική κινητοποίηση όλων των συναφών μέσων και πολιτικών της ΕΕ και των κρατών μελών, σύμφωνα με τις διατάξεις των Συνθηκών, προς υποστήριξη των στρατηγικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σημασία θεμάτων όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή πολιτική, το εμπόριο, η ανάπτυξη ή τα θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης και της πολιτικής των θεωρήσεων, σε διαπραγματεύσεις με εταίρους και σε πολυμερές επίπεδο πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη κατά τις προετοιμασίες συνόδων κορυφής και διεθνών εκδηλώσεων. Εν προκειμένω, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει περαιτέρω τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Η πρακτική της διεξαγωγής συζητήσεων προσανατολισμού αρκετό χρόνο πριν από τις συνόδους κορυφής θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω, με ιδιαίτερη έμφαση στον καθορισμό προτεραιοτήτων και στην ανάθεση συγκεκριμένου έργου.

β) Χρειάζεται να αναπτυχθούν συνέργειες μεταξύ των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διμερών σχέσεων των κρατών μελών με τρίτες χώρες, ώστε, εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες, όσα πραγματοποιούνται στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμπληρώνουν και να ενισχύουν όσα πραγματοποιούνται στο επίπεδο των κρατών μελών και αντιστρόφως. Θα πρέπει να γίνεται περισσότερο ενεργή και τακτική ανταλλαγή πληροφοριών και διαβούλευση σχετικά με τις εξελίξεις στα αντίστοιχα επίπεδα, με βάση επάλληλο χρονοδιάγραμμα συναντήσεων κορυφής της ΕΕ και των κρατών μελών με μείζονες στρατηγικούς εταίρους.

γ) Απαιτείται στενός και τακτικός συντονισμός μεταξύ όλων των θεσμικών παραγόντων που εμπλέκονται στον καθορισμό και την εφαρμογή των εξωτερικών σχέσεων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι αντιπρόσωποι της ΕΕ μπορούν να υποστηρίξουν συνεπείς θέσεις για όλο το φάσμα στρατηγικών συμφερόντων και στόχων της Ένωσης.

δ) Έχει επιτευχθεί μεγάλη πρόοδος κατά την προετοιμασία, στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολυμερών συνόδων κορυφής, ιδίως μέσω των πρακτικών διακανονισμών που έχουν επιτευχθεί μεταξύ του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Προέδρου της Επιτροπής σχετικά με την εκπροσώπηση της ΕΕ στις δομές της G8 και της G20. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τους καλεί να συνεχίσουν τις εργασίες για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση προβάλλει τις απόψεις της σε τέτοια φόρα.

ε) Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται μια σαφή εικόνα των ιδιαίτερων θεμάτων που προκύπτουν από τις σχέσεις με κάθε κράτος εταίρο χωριστά. Πρέπει να αναπτύξει μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό που θα ορίζει τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν εν καιρώ ενώ κάθε σύνοδος κορυφής θα επικεντρώνεται σε δύο ή τρία κεντρικά θέματα. Ως εκ τούτου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Ύπατη Εκπρόσωπο, σε συνεργασία με την Επιτροπή και το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, να αξιολογήσει τις προοπτικές των σχέσεων με όλους τους στρατηγικούς εταίρους και να εκθέσει ιδίως τα συμφέροντά μας και τα ενδεχόμενα μέσα πίεσης για τη διασφάλισή τους. Η Ύπατη Εκπρόσωπος καλείται να υποβάλει μια πρώτη σχετική έκθεση προόδου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να εξετασθούν η συχνότητα, η μορφή και το αποτέλεσμα αυτών των συνόδων κορυφής, οι οποίες χρειάζεται να είναι καλύτερα στοχοθετημένες για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τον Πρόεδρό του, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Επιτροπής και την Ύπατη Εκπρόσωπο, να αναλάβει κάθε απαραίτητη πρωτοβουλία προκειμένου να βελτιωθεί η διαδικασία.

στ) Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής & ράσης θα είναι κρίσιμο εργαλείο για την υποστήριξη των προσπαθειών ενίσχυσης της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο υπηρεσιακό επίπεδο θα παρέχει, υπό την ηγεσία της Ύπατης Εκπρόσωπου, υποστήριξη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή όσον αφορά τη στρατηγική εποπτεία και το συντονισμό που απαιτούνται ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η συνοχή της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικά.»

Συνέντευξη Τύπου του Herman Van Rompuy μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (16/9/2010)⁵

«Σήμερα το πρωί και κατά τη διάρκεια του γεύματος είχαμε μια πολύ καλή συζήτηση, κυρίως για τις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης. Στο επίσημο γεύμα η συζήτησή μας εστίασε στην ειδική ομάδα. Σήμερα, καταδείξαμε άμεσα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να αποδώσει σε θέματα μεγάλου στρατηγικού ενδιαφέροντος όπως η Νότιος Κορέα και το Πακιστάν. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τη συναίνεση που επιτεύχθηκε σήμερα μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών σχετικά με τη Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών με τη Νότιο Κορέα.

Είναι μια καλή είδηση για τις εξαγωγικές βιομηχανίες μας και ως εκ τούτου για τις θέσεις απασχόλησης και την ανάπτυξη στην Ευρώπη. Σχετικά με το Πακιστάν:

⁵ Παρατηρήσεις του Herman Van Rompuy Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη συνέντευξη τύπου μετά τη σύνοδο των Αρχηγών Κρατών ή Κυβερνήσεων, Βρυξέλλες, 16/9/2010, PCE 188/10.

επιθυμούμε να προσφέρουμε τη μέγιστη δυνατή στήριξη σε αυτή τη χώρα που επλήγη τόσο σοβαρά από τις καταστροφικές πλημμύρες. Περισσότερη βοήθεια, περισσότερο εμπόριο· επιθυμούμε να ανακάμψει το Πακιστάν τώρα και να αναπτυχθεί οικονομικά. Επιθυμούμε να του παράσχουμε ιδιαίτερα αυξημένη πρόσβαση στην αγορά. Η Catherine Ashton μας βοήθησε να επιτύχουμε μια συμφωνία σχετικά με την πολύ σημαντική αυτή δήλωση.

Τώρα, ας πάμε λίγο πίσω στις εξωτερικές υποθέσεις, όταν ανέλαβα καθήκοντα πριν οκτώ μήνες και επισκέφτηκα τις πρωτεύουσές μας, διαπίστωνα απογοήτευση μετά τη διάσκεψη κορυφής της Κοπεγχάγης. Η αντίληψη που επικρατούσε ήταν ότι η ΕΕ είχε περιθωριοποιηθεί. Η όψη της οικονομίας μας δεν ήταν καλή, ενώ άλλοι στην υφήλιο αναπτύσσονταν ταχέως. Επί πλέον, αρχίσαμε να συνειδητοποιούμε πώς η οικονομική ισχύς των αναδυόμενων χωρών μετατρέπεται σε πραγματική πολιτική ισχύ. Αυτό καταδείχθηκε στην ομάδα G20, όπου αναλάβαμε πρωτοβουλία ως Ένωση. Και είναι κάτι που μας επηρεάζει: οι νέοι παράγοντες δεν συμμερίζονται πάντα τα δικά μας συμφέροντα και τις δικές μας κοσμοαντιλήψεις.

Με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλείται να ορίσει τα στρατηγικά συμφέροντά της Ένωσης και να κατευθύνει στρατηγικά τις εργασίες των άλλων θεσμικών οργάνων. Εκφράζω την ευαρέσκειά μου που οι όλοι Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συμφώνησαν σήμερα να αναλάβουν αυτό το έργο και να εμβαθύνουν τη συμμετοχή τους στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Επιθυμούν να αναλάβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο περισσότερες ευθύνες επίσης στις εξωτερικές υποθέσεις.

Τι συζητήσαμε σήμερα; Θεωρώ ότι είναι επείγουσα ανάγκη να εξετάσουμε πρώτα τις στρατηγικές μας εταιρικές σχέσεις. Το θέμα που τέθηκε σήμερα ήταν να συνδεθούν γενικοί στόχοι με συγκεκριμένα μέσα, να σημειωθεί πρόοδος στην πράξη. Συζητήσαμε επομένως εν συντομία σχετικά με το πώς μπορεί να επιτευχθεί η καλύτερη αξιοποίηση της Συνθήκης της Λισσαβώνας με την νέα Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, ειδικότερα

- Πώς μπορεί να εξασφαλιστεί ότι τα τεκταινόμενα στις Βρυξέλλες και στις πρωτεύουσες προχωρούν προς την ίδια κατεύθυνση.
- Πως μπορούν οι διάφοροι παράγοντες στις Βρυξέλλες να συντονιστούν καλύτερα.
- Πως μπορούν να συνυπάρξουν οι διάφορες πτυχές των σχέσεών μας με εταίρους, λόγω χάρη στο πλαίσιο διασκέψεων, σε τομείς όπως η οικονομία, το κλίμα, οι αξίες και η ασφάλεια.

Η πράξη αποδεικνύει την ορθότητα της θεωρίας. Πώς συναλλασσόμαστε με τους εταίρους μας, έναν προς έναν; Σήμερα θέσαμε προτεραιότητες σε μια σειρά πειστικών θεμάτων.

Με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλείται να ορίσει τα στρατηγικά συμφέροντά της Ένωσης και να κατευθύνει στρατηγικά τις εργασίες των άλλων θεσμικών οργάνων. Εκφράζω την ευαρέσκειά μου που οι όλοι Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συμφώνησαν σήμερα να αναλάβουν αυτό το έργο και να εμβαθύνουν τη συμμετοχή τους στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Επιθυμούν να αναλάβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο περισσότερες ευθύνες επίσης στις εξωτερικές υποθέσεις.

Τι συζητήσαμε σήμερα; Θεωρώ ότι είναι επείγουσα ανάγκη να εξετάσουμε πρώτα τις στρατηγικές μας εταιρικές σχέσεις. Το θέμα που τέθηκε σήμερα ήταν να συνδεθούν γενικοί στόχοι με συγκεκριμένα μέσα, να σημειωθεί πρόοδος στην πράξη.

Συζητήσαμε επομένως εν συντομία σχετικά με το πώς μπορεί να επιτευχθεί η καλύτερη αξιοποίηση της Συνθήκης της Λισσαβώνας με την νέα Υπηρεσία Εξωτερικής Βράσης, ειδικότερα

- Πώς μπορεί να εξασφαλιστεί ότι τα τεκταινόμενα στις Βρυξέλλες και στις πρωτεύουσες προχωρούν προς την ίδια κατεύθυνση.
- Πως μπορούν οι διάφοροι παράγοντες στις Βρυξέλλες να συντονιστούν καλύτερα.
- Πως μπορούν να συνυπάρξουν οι διάφορες πτυχές των σχέσεών μας με εταίρους, λόγω χάρη στο πλαίσιο διασκέψεων, σε τομείς όπως η οικονομία, το κλίμα, οι αξίες και η ασφάλεια.

Η πράξη αποδεικνύει την ορθότητα της θεωρίας. Πώς συναλλασσόμαστε με τους εταίρους μας, έναν προς έναν; Σήμερα θέσαμε προτεραιότητες σε μια σειρά πειστικών θεμάτων. Τα κύρια μηνύματά μας πρέπει να στηρίζονται σε συγκεκριμένες διαπραγματεύσεις και συναλλαγές.

Από τη συζήτηση συγκράτησα τα εξής άλλα σημεία.

(1) Αυτή είναι η αρχή μιας διαδικασίας. Το σημερινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το πρώτο μιας σειράς αφιερωμένης στην εξωτερική πολιτική.

(2) Τα κύρια μηνύματά μας πρέπει να παραγγέλλονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, να ετοιμάζονται και να υλοποιούνται από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο.

(3) Η αμοιβαιότητα είναι λέξη κλειδί, δεν είναι ύβρις, θα μπορούσε δε να γίνει λόγος και για «αμοιβαία συμφέροντα».

(4) Όλοι επιμένουμε ότι πρέπει να υπάρξουν αποτελέσματα και να διατηρηθεί η δυνατότητα άσκησης επιρροής.

(5) Έχουμε συγκεκριμένες ιδέες για το πώς θα τοποθετηθούμε έναντι της Κίνας (όπως αυτές αντικατοπτρίζονται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου). Έτσι, χάρη στη σημερινή συζήτηση, όταν ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγώ συναντήσουμε τον Κινέζο Πρωθυπουργό στις Βρυξέλλες, σε τρεις εβδομάδες από σήμερα, δε θα μιλήσουμε μόνον για λογαριασμό των Βρυξελλών, θα μιλήσουμε για λογαριασμό των 27.

(6) Αναφερθήκαμε επίσης σε άλλες προσεχείς συνόδους: τη διάσκεψη κορυφής G20 στη Σεούλ και τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ- ΗΠΑ, που αμφότερες θα πραγματοποιηθούν το Νοέμβριο και αμφότερες είναι καθοριστικές για τις παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές. Θα ετοιμαστούμε περαιτέρω για αυτές τις διασκέψεις τον Οκτώβριο. Ο Γάλλος Πρόεδρος Σαρκοζύ διατύπωσε ως επερχόμενος Πρόεδρος ορισμένες ιδέες του για την ομάδα G20 και το 2011.

(7) Μέση Ανατολή. Η πρόοδος των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων για τη Μέση Ανατολή εντάσσεται στα στρατηγικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτόν εγκρίναμε σχετική δήλωση.

(8) Η πολιτική γειτονίας που ακολουθούμε, λόγω χάρη τα Βυτικά Βαλκάνια και στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, είναι υψίστης σημασίας.

(9) Η φήμη μας στην υφήλιο ξεκινά με τη σταθερότητα στη δική μας ήπειρο. Αν επιθυμούμε να είμαστε παράγοντες παγκοσμίου επιπέδου, πρέπει να το πράξουμε σε περιφερειακό επίπεδο και αυτό πράττουμε.

Από τώρα και στο εξής οι συζητήσεις για την εξωτερική πολιτική θα γίνονται σε αυτό το πνεύμα. Μπορούμε να είμαστε ισχυροί μόνον αν είμαστε ενωμένοι.

Στο γεύμα, συζητήσαμε επίσης για την έκθεση προόδου που υπέβαλα σχετικά με την ειδική ομάδα οικονομικής διακυβέρνησης, ενημέρωσα δε τους συναδέλφους μου για την πρόοδο που σημείωσε η εν λόγω ομάδα, και όλοι οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων εξέφρασαν την επιθυμία να συνεχίσει τις εργασίες της και να διατηρήσει τη δυναμική της.

Επιτύχαμε ευρεία συναίνεση σε ορισμένα από τα σπουδαιότερα θέματα, όπως το πλαίσιο μακροοικονομική εποπτείας, βάσει του οποίου θα ελέγχονται και θα διορθώνονται οι ανισορροπίες, οι κίνδυνοι «φούσκας» και οι αποκλίσεις σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα. Συμφωνήθηκε επίσης να ενισχυθούν τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια με ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών κανόνων περί προϋπολογισμού στις εθνικές νομοθεσίες. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος στον τομέα των κυρώσεων, έστω και αν απαιτείται να γίνουν περισσότερα.

Τον Οκτώβριο, θα υποβάλω στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την πλήρη έκθεση για την ειδική ομάδα.

Αυτήν την άνοιξη κερδίσαμε τη μάχη του ευρώ. Είμαι πεπεισμένος ότι τον προσεχή μήνα θα αποκομίσουμε τα τελικά διδάγματα από αυτήν την κρίση.

Τα κύρια μηνύματά μας πρέπει να στηρίζονται σε συγκεκριμένες διαπραγματεύσεις και συναλλαγές.

Από τη συζήτηση συγκράτησα τα εξής άλλα σημεία.

- (1) Αυτή είναι η αρχή μιας διαδικασίας. Το σημερινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το πρώτο μιας σειράς αφιερωμένης στην εξωτερική πολιτική.
- (2) Τα κύρια μηνύματά μας πρέπει να παραγγέλλονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, να ετοιμάζονται και να υλοποιούνται από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο.
- (3) Η αμοιβαιότητα είναι λέξη κλειδί, δεν είναι ύβρις, θα μπορούσε δε να γίνει λόγος και για «αμοιβαία συμφέροντα».
- (4) Όλοι επιμένουμε ότι πρέπει να υπάρξουν αποτελέσματα και να διατηρηθεί η δυνατότητα άσκησης επιρροής.
- (5) Έχουμε συγκεκριμένες ιδέες για το πώς θα τοποθετηθούμε έναντι της Κίνας (όπως αυτές αντικατοπτρίζονται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου). Έτσι, χάρη στη σημερινή συζήτηση, όταν ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγώ συναντήσουμε τον Κινέζο Πρωθυπουργό στις Βρυξέλλες, σε τρεις εβδομάδες από σήμερα, δε θα μιλήσουμε μόνον για λογαριασμό των Βρυξελλών, θα μιλήσουμε για λογαριασμό των 27.»

Σχόλια εγγώριου τύπου

«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (η διάσκεψη κορυφής των ηγετών των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης) αφιέρωσε πρόσφατα ειδική σύνοδο στις σχέσεις της Ε.Ε. με τον υπόλοιπο κόσμο και ειδικότερα με τους «στρατηγικούς εταίρους» (κυρίως τις αναδυόμενες δυνάμεις, Κίνα, Βραζιλία, Ινδία αλλά και Ρωσία, ΗΠΑ). Η συζήτηση, τα αποτελέσματα της οποίας αποτυπώνονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, δεν φαίνεται να οδήγησε και σε θεαματικές διαπιστώσεις ή νέες πρωτοβουλίες. Πολύ γενικόλογες, αφοριστικές αναφορές, αλλά λίγη ουσία σε πρακτικό επίπεδο. Έτσι η Ένωση δεν φαίνεται ικανή να προσδιορίσει τι ακριβώς θέλει να κάνει στο παγκόσμιο σύστημα, παρά το γεγονός ότι έχει αποκτήσει τα θεσμικά εφόδια μέσω της Συνθήκης της Λισαβόνας (για το θέμα αυτό σχετικά βλέπε Π. Κ. Ιωακειμίδης, «Η Συνθήκη της

Λισαβόνας», 2η συμπληρωμένη έκδοση, Θεμέλιο 2010). Η αδυναμία αυτή οφείλεται πρωτίστως στις συγκρουόμενες απόψεις (και συμφέροντα) ανάμεσα στις είκοσι επτά χώρες - μέλη, αλλά και στην απροθυμία, ιδιαίτερα των μεγαλύτερων κρατών - μελών (Γαλλία, Γερμανία, Η.Β. κ.ά.) να εκχωρήσουν ευρύτερη κυριαρχία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν κάτι χαρακτηρίζει την περίοδο αυτή στην Ευρώπη, είναι ακριβώς η αναβίωση και ισχυροποίηση των εθνικιστικών συνδρόμων, μια ιδιαίτερα επικίνδυνη τάση (βλέπε τη διαμάχη για τη μεταχείριση των Ρομά σε Γαλλία και άλλες χώρες). Ωστόσο η Ευρώπη θα πρέπει να απαντήσει το κεντρικό ερώτημα: τι ρόλο ακριβώς θέλει και μπορεί να έχει στον κόσμο.

Το ίδιο ερώτημα καλό είναι ότι θέτει προς απάντηση και η Ελλάδα σήμερα. Γιατί, παρά την οικονομική κρίση, οφείλουμε να ξαναδοούμε και να επαναπροσδιορίσουμε τη θέση και τον ρόλο μας στο περιφερειακό και ευρύτερο διεθνές σύστημα με αφετηρία πάντοτε τη θεσμική μας θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με άλλα λόγια, νομίζω ότι είναι όντως καιρός με την αξιοποίηση της θέσης μας στην Ε.Ε. να ορίσουμε ένα νέο δυναμικό δόγμα για την εξωτερική πολιτική που θα πηγαινει πέρα από τα παραδοσιακά τετριμμένα και θα λαμβάνει υπόψη τις νέες προκλήσεις και πραγματικότητες. Είναι απορίας άξιον γιατί δεν το κάναμε μέχρι τώρα. Οι δυνατότητες και ευκαιρίες είναι πολλαπλές.» (Π. Κ. Ιωακειμίδης, «Νέο δόγμα εξωτερικής πολιτικής», ΤΑ ΝΕΑ, 24/9/2010)

Β. Οι εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε.

Οι εξελίξεις στην ΕΥΕΔ⁶

Η στελέχωση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων στους ευρωπαϊκούς διαδρόμους. Στις 15 Σεπτεμβρίου η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton έδωσε στη δημοσιότητα μία λίστα με τους διορισμούς είκοσι-οκτώ (28) πρεσβευτών, δεκάξι (16) από τους οποίους προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. «Έχω ορίσει τους κατάλληλους ανθρώπους στις κατάλληλες θέσεις. Είμαι ιδιαίτερα ευχαριστημένη από τις αιτήσεις που κατατέθηκαν.» δήλωσε η Catherine Ashton. Ο κατάλογος, που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΥΕΔ, περιείχε ήδη το όνομα του Λιθουανού διπλωμάτη Vygaudas Ušackas, ο οποίος εκπροσωπεί την ΕΕ στο Αφγανιστάν από το Μάρτιο 2010.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο *EurActiv.de* ο πρώην Γερμανός Υπουργός Εξωτερικών Hans-Dietrich Genscher τόνισε ότι η ΕΥΕΔ θα πρέπει να εκφράζει την κοινή εξωτερική πολιτική της ΕΕ ώστε να είναι βιώσιμη, ειδάλλως αναπόφευκτα θα παρεμποδίζεται από τις είκοσι-επτά (27) υφιστάμενες εξωτερικές πολιτικές. Βεβαίως προτού τεθεί σε λειτουργία η ΕΥΕΔ, ήταν αναγκαίο να πραγματοποιηθούν ορισμένες νομοθετικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στον προϋπολογισμό και στους κανονισμούς σχετικά με το προσωπικό της Υπηρεσίας. Εξάλλου, όπως χαρακτηριστικά είχε τονίσει ο Γερμανός ευρωβουλευτής Elmar Brok, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης μπορεί να τεθεί σε λειτουργία μόνο αν το Ευρωπαϊκό

⁶ European Union, "High Representative Catherine Ashton appoints new Heads and Deputy Heads of EU Delegations under the 2010 rotation", A 181/10, Brussels, 15 Σεπτεμβρίου 2010, "Ashton picks 28 ambassadors for EU 'foreign service'", *EurActiv*, 17 Σεπτεμβρίου 2010, "EEAS needs stringent budget control, say MEPs", *Press Release 20100927IPR83705*, 28 Σεπτεμβρίου 2010, "German 'wise men' criticise EU's timid diplomacy", *EurActiv*, 29 Σεπτεμβρίου 2010, "Brok: Right personnel mix is key for EEAS", *EurActiv*, 29 Σεπτεμβρίου 2010 και A. Rettman, "Full speed ahead on EU diplomatic corps after Strasbourg vote", *EUobserver*, 20 Οκτωβρίου 2010.

Κοινοβούλιο εγκρίνει τη νομική βάση που αφορούν στη στελέχωση του προσωπικού και τον προϋπολογισμό εφόσον το 60% τουλάχιστον του νέου διπλωματικού σώματος επανδρώνεται από «κοινοτικό προσωπικό».

Πρόσω ολοταγώς μετά την ψηφοφορία στο Στρασβούργο⁷

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε (20/10/2010) με συντριπτική πλειοψηφία το νέο προϋπολογισμό και τον κανονισμό για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED). Οι υπουργοί Εξωτερικών της Ε.Ε. καλούνται να εγκρίνουν την απόφαση του ΕΚ στη συνάντησή τους στις 25 Οκτωβρίου 2010. Στη συνέχεια, η Catherine Ashton, αναμένεται να ανακοινώσει τα ονόματα των προσώπων για τις τρεις ή τέσσερις κορυφαίες θέσεις στην υπηρεσία. Οι υπόλοιπες 100 θέσεις θα καλυφθούν έως τέλος του έτους. Επισημαίνεται ότι, έως την 1^η Δεκεμβρίου, η Catherine Ashton πρέπει να βρει στέγη για τη νέα υπηρεσία στις Βρυξέλλες. Επιπροσθέτως, η Υπατη Εκπρόσωπος είναι κοντά στην εξεύρεση μίας συμβιβαστικής λύσης με την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του ΕΚ σχετικά με τις ακροάσεις των νέων αξιωματούχων της EYED. Οι διπλωμάτες μάλλον θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις ερωτήσεις των μελών του ΕΚ στις αρχές Δεκεμβρίου, αφού λάβουν τη διαπίστευση από τις χώρες υποδοχής. Η Catherine Ashton επιθυμεί οι ακροάσεις να πραγματοποιηθούν, ως επί το πλείστον, κεκλεισμένων των θυρών.

Olivier Chastel: Στην ΚΕΠΠΑ, αυτό που κρίνεται αναγκαίο είναι η πολιτική βούληση και η αποφασιστικότητα.

Ο Olivier Chastel αναφέρθηκε (23/9/2010) στην ενίσχυση της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και της Κοινής Άμυνας της Ένωσης καθώς και στις ευκαιρίες που προσφέρονται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Τόνισε ότι η οικονομική κρίση επιτάσσει τη μείωση των αμυντικών δαπανών προσθέτοντας, όμως, ότι για να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η ικανότητα της ευρωπαϊκής δράσης τα 27 κράτη οφείλουν να ενισχύσουν την περαιτέρω συνεργασία. Επεσήμανε ότι η συνεργασία σε θέματα άμυνας είναι ένα δύσκολο ζήτημα, επειδή αφορά στα θεμελιώδη ζητήματα της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας. Ωστόσο, παρατήρησε ότι μπορεί να υπάρχουν σημαντικά οφέλη. Επεσήμανε ότι η κοινή συνεργασία θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση του κόστους με τη συγκέντρωση και ανταλλαγή των υφιστάμενων ευρωπαϊκών ικανοτήτων, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο είτε σε διμερές ή περιφερειακό επίπεδο. Υπογράμμισε ότι αυτό που κρίνεται αναγκαίο είναι η πολιτική βούληση και η αποφασιστικότητα.

Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του τόνισε ότι η διαφάνεια είναι η «λέξη κλειδί», εξού και πρέπει να ληφθεί μέριμνα για να διασφαλιστεί η πλήρης διαφάνεια και ο υψηλός βαθμός ευελιξίας. Ωστόσο, σημείωσε ότι απαιτείται χρόνος ώστε να καθοριστεί η μη υφιστάμενη δομή, στο πλαίσιο της Ένωσης, η οποία θα μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή για τη στήριξη συγκεκριμένων δεσμεύσεων, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας. Υποστήριξε επίσης ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας και η Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης δε θα βελτιώσουν μόνο τη συνοχή της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, αλλά θα συμβάλλουν στην ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των πολιτικών και στρατιωτικών μέσων. Τέλος, ο Βέλγος αξιωματούχος επικεντρώθηκε στην ιδιαίτερη σημασία της συνεργασίας μεταξύ Ε.Ε. και τρίτων εταίρων χαρακτηρίζοντάς την ως «θεμέλιο της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε.», κυρίως σε περίπτωση κρίσης, ενώ

⁷ Euobserver.com

υποστήριξε ότι κρίνεται αναγκαία η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένων Εθνών και η παράλληλη ενδυνάμωση Ε.Ε. και NATO.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός Τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται εκτεταμένα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 16ης Σεπτεμβρίου 2010, το οποίο ασχολήθηκε, κυρίως, με τις σχέσεις της Ε.Ε. με τους στρατηγικούς εταίρους (ιδίως με τις ανερχόμενες οικονομίες της Ασίας) αλλά και με ζητήματα οικονομικής διακυβέρνησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε τους τρόπους με τους οποίους θα έδινε νέα ώθηση στις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης, κάνοντας χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι «27» ηγέτες της Ε.Ε. επεσήμαναν την ανάγκη ανάπτυξης ενός νέου πλαισίου επιτήρησης για την παρακολούθηση και διόρθωση των μη βιώσιμων διαφορών και ανισορροπιών στην ανταγωνιστικότητα και την ενίσχυση των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων. Οι προτάσεις που υπεβλήθησαν υλοποιούν τις πρόσφατες ανακοινώσεις της Ε. Επιτροπής σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση της 12ης Μαΐου και της 30ης Ιουνίου. Μετά από έντονες προπαρασκευαστικές εργασίες και διαβουλεύσεις με ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων παραγόντων από την Ειδική Ομάδα για την Οικονομική Διακυβέρνηση, υπό την προεδρία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy, υπογραμμίζεται η βούληση της Ε. Επιτροπής για αναγκαίες και δύσκολες μεταρρυθμίσεις.

Η μεταρρύθμιση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η πιστοληπτική αξιολόγηση των κρατών της Ε.Ε. και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας απασχόλησαν τις εργασίες των Συμβουλίων Eurogroup και Ecofin, οι οποίες τράβηξαν το ενδιαφέρον του αγγλικού τύπου, κυρίως αναφορικά με το θέμα των κυρώσεων των παραβατών του Συμφώνου Σταθερότητας, με αυστηρά χρηματικά πρόστιμα, αλλά και με στέρηση ψήφου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ειδικότερα, τα Συμβούλια Eurogroup και Ecofin ασχολήθηκαν με την αποκατάσταση των δημοσίων οικονομικών και της αξιοπιστίας της ζώνης του ευρώ, μέσα από τη μεταρρύθμιση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Οι υπουργοί Οικονομικών εξέτασαν μια σειρά από προτάσεις, οι οποίες επικεντρώθηκαν στο να καταστεί αυστηρό το Σύμφωνο Σταθερότητας, με την θέσπιση νέων μηχανισμών κυρώσεων. Εκτός από τη δημοσιονομική σταθερότητα και τις πολιτικές εξυγίανσης των δημοσίων οικονομικών, άλλα θέματα που απασχόλησαν τον αγγλικό τύπο ήταν οι διαρθρωτικές πολιτικές που θα πρέπει να εφαρμοσθούν για την τόνωση της απασχόλησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της ευρωπαϊκής οικονομίας. Όλες αυτές οι μεταρρυθμίσεις είναι συμβατές με την υφιστάμενη Συνθήκη της Λισαβόνας και έχουν ως αποστολή την εξασφάλιση ότι η Ε.Ε. και η ζώνη του ευρώ θα επωφεληθούν από τον αποτελεσματικότερο συντονισμό της οικονομικής πολιτικής. Στόχος τους είναι να δώσουν στην Ε.Ε. και στη ζώνη του ευρώ τη δυναμική μιας υγιούς οικονομικής πολιτικής, συμβάλλοντας σε αυξημένους ρυθμούς βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, με περισσότερες θέσεις εργασίας, σε αρμονία με τους στόχους της στρατηγικής για την «Ευρώπη 2020». Συγκεκριμένα, τέσσερις προτάσεις επικεντρώνονται σε δημοσιονομικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της εκτεταμένης

μεταρρύθμισης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), ενώ στο επίκεντρο δύο νέων κανονισμών βρίσκονται η αποτελεσματική αντιμετώπιση των εμφανιζόμενων μακροοικονομικών ανισοροπιών στην Ε.Ε. και στη ζώνη του ευρώ.

Στον αγγλικό τύπο, γίνονται αναφορές στην παγκόσμια οικονομική κρίση. Σύμφωνα με την ΕΚΤ η ικανότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών να ανθίσταται σε πιέσεις, κατά το πρώτο μισό του 2010, οφείλεται στη κερδοφορία του 2009, με την αβεβαιότητα, όμως, να παραμένει. Από πέρυσι αυξήθηκε και ο πιστωτικός κίνδυνος των νοικοκυριών στις χώρες της Ε.Ε., λόγω της υψηλής ανεργίας και λόγω της μείωσης των τιμών των ακινήτων. Κατά συνέπεια, οι τράπεζες στην Ε.Ε. είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν περαιτέρω ζημιές στο χαρτοφυλάκιο των καταναλωτικών τους δανείων. Ο κίνδυνος, όσον αφορά στα επιχειρηματικά δάνεια φαίνεται ότι μειώθηκε κάπως από πέρυσι, αλλά οι πτωχεύσεις των επιχειρήσεων αναμένεται να αυξηθούν.

Επιπροσθέτως, ο αγγλικός τύπος ασχολήθηκε με τη Σύνοδο Κορυφής Ευρώπης – Ασίας, στην οποία συμμετείχαν σαράντα έξι χώρες της Ασίας και της Ευρώπης (Βρυξέλλες, 4- 5/10/2010). Πρόκειται για την όγδοη Σύνοδο AsEm (Asia Europe meeting). Οι Ευρωπαίοι ηγέτες προσπάθησαν να ασκήσουν πιέσεις στις ασιατικές χώρες, κυρίως στην Κίνα, να σταματήσουν την τεχνητή υποτίμηση του νομίσματός τους, προκειμένου να αυξήσουν τις εξαγωγές τους και να αφήσουν τις επιχειρήσεις να επενδύσουν σε αυτές. Ωστόσο, η Κίνα κράτησε σκληρή στάση και διαμαρτυρήθηκε για την πολιτική «προστατευτισμού» που ακολουθείται στην Ευρώπη. Οι συνομιλίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν δύσκολες, λόγω και της αντιδικίας που έχει ξεσπάσει ανάμεσα στην Κίνα και την Ιαπωνία για μία διαφιλονικούμενη θαλάσσια ζώνη.

Τέλος, αναφορές στον αγγλικό τύπο γίνονται στις μεγάλες αλλαγές στο σύστημα πρόνοιας στη Βρετανία με περικοπές ακόμα και με κατάργηση πολλών επιδομάτων, σύμφωνα με τον σχεδιασμό της κυβέρνησης της χώρας, στο πλαίσιο των προσπαθειών για τον περιορισμό του ελλείμματος.

- “EU regulators hammer out rules on bankers' bonuses”, 7/10/2010, The Independent
- “EU bank pay rules threaten bonus chaos”, 6/10/2010, Financial Times
- Barker A, “Cameron poised to approve £5bn carriers”, 6/10/2010, Financial Times
- Parker G, “Cameron appeals to ‘Big Society spirit’”, 5/10/2010, Financial Times
- Barker N, “Cameron hints at married couples’ tax break”, 5/10/2010
- Bofinger P, “Eurozone needs a permanent bail-out fund”, 27/9/2010, The Independent
- Tilford S, “EU economic reforms fall short on growth”, 19/9/2010, The Independent

Γαλλικός Τύπος

Το Σεπτέμβριο στο γαλλικό τύπο κυριάρχησε το θέμα των απελάσεων των Ρομά από τη Γαλλία. Επισημαίνεται ότι το θέμα των Ρομά επισκίασε τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. (16/9/2010) στις Βρυξέλλες, που είχε ως βασική ατζέντα τις σχέσεις της ΕΕ με τους στρατηγικούς της εταίρους και την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης. Ο ευρωπαϊκός τύπος παρακολούθησε στενά την ένταση μεταξύ της Γαλλίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η Ιταλία είναι η μόνη ευρωπαϊκή χώρα, στην οποία ο Nicolas Sarkozy βρήκε μεγάλη υποστήριξη στο πρόσωπο του Silvio Berlusconi. Σε μια συνέντευξη στη «Le Figaro», ο Ιταλός πρωθυπουργός υποστήριξε ότι η Ε.Ε. δεν έχει κατανοήσει την έκταση του προβλήματος ενώ εξέφρασε

την ελπίδα η σύγκλιση Γαλλίας-Ιταλίας να βοηθήσει ώστε να αντιμετωπίσει η το πρόβλημα μέσω κοινών πολιτικών.

Αναφορικά με τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής για τις εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε. και την ενδυνάμωση της οικονομικής διακυβέρνησης, ο γαλλικός τύπος ανέφερε ότι οι Ευρωπαίοι Υπουργοί Εξωτερικών συμφώνησαν στη μείωση των δασμών της Ε.Ε. για να ευνοήσουν τις εξαγωγές του Πακιστάν και να βοηθήσουν τη χώρα μετά τις καταστροφικές πλημμύρες. Οι Υπουργοί συμφώνησαν να παράσχουν στο Πακιστάν, εκτός από την αύξηση της αναπτυξιακής και της ανθρωπιστικής βοήθειας, «αυτό το φιλόδοξο επιχειρηματικό μέτρο», έχοντας επίγνωση της σημασίας της «στρατηγικής» ανάπτυξης του Πακιστάν στην περιοχή. Σύμφωνα με τη «Le Monde» οι Ευρωπαίοι φοβούνται μια πολιτική αποσταθεροποίηση αυτής της χώρας με το πυρηνικό οπλοστάσιο, γι’ αυτό και συνδράμουν στην εμπορική της ανάπτυξη. Πολύ σημαντική, κρίνεται από το γαλλικό τύπο και η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ Ε.Ε. και Ν. Κορέας, που θα τεθεί σε ισχύ από την 1^η Ιουλίου του 2011.

Τέλος, ως θετική αναφέρεται από το γαλλικό τύπο η συνειδητοποίηση της ανάγκης για μια βελτιωμένη συνεργασία της Ε.Ε. με στρατηγικούς εταίρους, την αύξηση του εμπορίου, γεγονός που θα συνέβαλλε στην οικονομική ανάκαμψη και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ακόμα, σημειώνεται η ανάγκη να τεθεί ως προτεραιότητα η μεταρρύθμιση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη Σύνοδο του G20 στη Σεούλ. Όμως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ολοκληρώθηκε χωρίς να υπάρχει οριστική απόφαση για το νέο μοντέλο οικονομικής διακυβέρνησης -όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται από το γαλλικό τύπο- μιας και όλοι προσβλέπουν στην κατάθεση της τελικής έκθεσης από την ομάδα δράσης υπό τον Herman Van Rompuy, τον Οκτώβριο του 2010, για την παρουσίαση ενός συνολικού πακέτου μέτρων.

- “Roms: Sarkozy et Barroso auraient eu un «échange très violent»”, Le Monde, 16-09-2010.
- “UE: échange très vif entre Sarkozy et Barroso sur les Roms”, Le Point avec AFP, 16-09-2010.
- “La presse européenne craint que la brouille Sarkozy-Reding monopolise le sommet de l’UE”, Le Monde, 16-09-2010.
- “Un sommet de l’UE dominé par la politique sur les Roms”, Le Monde, 16-09-2010.
- “Paris veut «européaniser» le dossier des Roms”, Le Figaro, 16-09-2010.
- “De Giscard à Sarkozy, l’immigration reste un thème phare de la droite”, Le Monde, 29-09-2010.
- “L’UE veut baisser ses droits de douanes pour aider le Pakistan”, AFP, 16-09-2010.
- “Bruxelles veut suspendre des droits de douane pour aider le Pakistan”, Le Monde, 07-10-2010.
- “G20: «priorité à la réforme monétaire»”, Le Figaro avec Reuters, 08-10-2010.
- “Corée du Sud et Union européenne signent un accord de libre échange historique”, Le Monde, 06-10-2010.
- “G20: «priorité à la réforme monétaire»”, Le Figaro, 08-10-2010.

Γερμανικός τύπος

Ο μήνας Σεπτέμβριος σηματοδοτείται από την έντονη αμφισβήτηση του γερμανικού τύπου απέναντι στην Ευρωπαϊκή πολιτική της Γερμανίας. Στις αρχές Σεπτεμβρίου τίτλοι εφημερίδων αναφέρουν ότι «οι προτάσεις της Γερμανίας δεν περνάνε στις Βρυξέλλες»

και ότι «το Βερολίνο πορεύεται μόνο του», υποδεικνύοντας ότι οι προτάσεις που υποβάλλονται στην Ε.Ε. ενέχουν τον κίνδυνο της πολιτικής απομόνωσης. Τα κύρια ζητήματα που βρέθηκαν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 16^{ης} Σεπτεμβρίου, οι εξελίξεις γύρω από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και οι σχέσεις ΕΕ- Κίνας.

Ως προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 16^{ης} Σεπτεμβρίου το ενδιαφέρον του γερμανικού τύπου μονοπωλούν οι γαλλογερμανικές σχέσεις, η γαλλική πολιτική απέναντι στους Ρομά καθώς επίσης και οι εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, ενώ η αναφορά σε άλλα θέματα, όπως η μεταρρύθμιση της ΟΝΕ, είναι πιο περιορισμένη. Οι Γερμανοί αρθρογράφοι παρατηρούν «ρωγμές» στις σχέσεις μεταξύ Γαλλίας-Γερμανίας, ενώ για την πολιτική απέναντι στους Ρομά ο γερμανικός τύπος εμμένει στο πρόβλημα της αξιοπιστίας και στην «παθολογική αλαζονεία» του Γάλλου Προέδρου, Nicolas Sarkozy, τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι η πολιτική της Γαλλίας οδηγεί σε διπλωματική απομόνωση. Το ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα αντιμετωπίσει η Ε.Ε. τις προκλήσεις του μέλλοντος, όταν μία τόσο σημαντική χώρα, όπως η Γαλλία, ακολουθεί μία τόσο «απρόβλεπτη» πολιτική.

Ως προς τα υπόλοιπα θέματα της Συνόδου και συγκεκριμένα τις εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε., οι αρθρογράφοι επισημαίνουν την ελλιπή προετοιμασία από την πλευρά της Υπάτης Εκπροσώπου, Catherine Ashton, κάτι που οδήγησε σε έλλειψη συντονισμού και συνεπώς σε αποπροσανατολισμό της συζήτησης (κατάσταση ιδιαίτερα άβολη για τους Γερμανούς, οι οποίοι δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε κοινά γραπτά κείμενα). Για ακόμη μία φορά το κύριο θέμα που απασχόλησε τους Ευρωπαίους ηγέτες σε σχέση πάντα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας είναι πώς μπορεί να επιτευχθεί μία πιο «ορατή» εξωτερική πολιτική. Ερχόμενοι στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, οι αρθρογράφοι σχολιάζουν ότι ο πρόεδρος Markus Ederer, ο οποίος θα ηγείται της αντιπροσωπείας της Ε.Ε. στην Κίνα, τοποθετήθηκε σε μία εξέχουσα θέση μεγάλης στρατηγικής σημασίας. Παρά ταύτα δεν κρύβεται η «πικρία» και οι ανησυχίες της Γερμανίας για την κατανομή των θέσεων κορυφής στη νέα υπηρεσία από τη στιγμή που η κατάληψη δύο θέσεων καίριας σημασίας από Γερμανούς (Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας και Γενικός Διευθυντής για τη Ρωσία και τα Δυτικά Βαλκάνια) θεωρείται πλέον αμφίβολη. Γενικότερα, ο γερμανικός τύπος παρακολουθεί με αμείωτο ενδιαφέρον τις εξελίξεις γύρω από την ΕΥΕΔ επισημαίνοντας ότι πρόκειται για εξουσία, χρήματα και υψηλόβαθμες θέσεις και τονίζοντας ότι όσο περνάει ο καιρός η πολιτική αντιπαράθεση φτάνει στο απόγειό της.

Τέλος, ως προς τις σχέσεις μεταξύ ΕΕ- Κίνας τα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι η αδυναμία της Ευρώπης μετατρέπεται σε δύναμη της Κίνας, καθώς το ενδιαφέρον της τελευταίας προς την Ελλάδα δεν αποτελεί κάποιου είδους «φιλανθρωπία», αλλά ουσιαστικά ανοίγει την πύλη για την Ευρώπη. Οι σχέσεις μεταξύ ΕΕ-Κίνας χαρακτηρίζονται δύσκολες, από τη μία πλευρά η ΕΕ αναγνωρίζει τη στρατηγική σημασία της αναδυόμενης υπερδύναμης, ενώ, από την άλλη πλευρά, την κατηγορεί ότι θα πρέπει να προχωρήσει σε ανατίμηση της ισοτιμίας του κινεζικού νομίσματος έναντι του ευρώ και του δολαρίου.

Αυτό που παρατηρείται από τη μελέτη του γερμανικού τύπου είναι το πόσο διχασμένος αποδεικνύεται ο κιτρινόμαυρος συνασπισμός στη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής πολιτικής της Γερμανίας, γεγονός που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την

ενότητα της γερμανικής αντιπροσωπείας στην Ε.Ε., ειδικά σε μία περίοδο λήψης σημαντικών αποφάσεων.

- Christoph Schiltz, "Berlin finanzpolitisch isoliert", Die Welt, 6/9/2010
- Christoph B. Schiltz, "Berliner Kompetenzstreit lähmt deutsche EU-Politik", Die Welt, 10/9/2010
- Nikolas Busse, "EU-Gipfel Die Angst der Kleinen vor den Großen", FAZ, 16/9/2010
- "Deutscher EU-Botschafter in China", FAZ, 16/9/2010
- Christoph Schiltz, "Pflichtvergessene Politiker verspielen Europas Ruf", Die Welt, 17/9/2010
- Michael Stabenow, "Frankreichs Roma-Politik Eklat auf dem EU-Gipfeltreffen", FAZ, 17/9/2010
- Günther Nonnenmacher, "Deutsch-französisches Verhältnis Auf dem Ego-Trip", FAZ, 18/9/2010
- Christiane Schlötzer, "Finanzhilfe für Griechenland Europas Schwäche, Chinas Stärke", Sueddeutsche Zeitung, 3/10/2010
- Christoph B. Schiltz, "Tauziehen um die besten Posten", Die Welt, 6/10/2010

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ., «Οι όροι της αλλαγής», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19/9/2010
- Ιωακείμης Π.Κ., «Ας δοκιμάσουμε μια τρίτη προσέγγιση», ΤΑ ΝΕΑ, 10/9/2010.
- Ιωακείμης Π.Κ., «Η κουλτούρα των μεταρρυθμίσεων», ΤΑ ΝΕΑ, 8/10/2010.
- Κουλουμπής Θ., «Περί δογμάτων εξωτερικής πολιτικής», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3/10/2010.
- Τσουκάλης Λ., «Το φάσμα του λαϊκισμού», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 10/10/2010

ΞΕΝΟΣ

- "EU bank pay rules threaten bonus chaos", 6/10/2010, Financial Times
- "EU regulators hammer out rules on bankers' bonuses", 7/10/2010, The Independent
- "Fears Irish economy will befall same fate as Greece", 4/10/2010, The Independent
- "Kosovan president forced to step down", 28/9/2010, The Independent
- "No Thatcherite cells for Cameron", 8/10/2010, Financial Times
- "Outsiders: The trouble with the Roma", 4/10/2010, The Independent
- "Reunification has worked, says Merkel", 27/9/2010, The Independent
- "Swedish Social Democrats concede defeat", 20/9/2010, The Independent
- "Ukrainian leader tacks back towards EU from Russia", 2/10/2010, The Independent
- Barker A, "Cameron poised to approve £5bn carriers", 6/10/2010, Financial Times
- Barker N, "Cameron hints at married couples' tax break", 5/10/2010, Financial Times
- Beattie A, "Global economy: Going head to head", 5/10/2010, Financial Times
- Bofinger P, "Eurozone needs a permanent bail-out fund", 27/9/2010, The Independent
- Clark P, "One world lands deal to shift balance of power", 7/10/2010, Financial Times

- Gardner D, “EU struggles to project itself as world power”, 19/9/2010, The Independent
- Grice A, “Nick Clegg: There is no future for us as left-wing rivals to Labour”, 18/9/2010, The Independent
- Lichfield J, “EU forced to apologise as Sarkozy goes on the attack over Nazi ‘insult’”, 17/9/2010, The Independent
- Moore J, “Ireland shocks markets as economy shrinks”, 27/9/2010, The Independent
- Quentin P, “Germany: An unequal union”, 4/10/2010, Financial Times
- Shellock D, “China growth hopes boost Asian markets”, 5/10/2010, Financial Times
- Tait N, “EU nations win a year’s reprieve on state aid”, 4/10/2010, Financial Times
- Tilford S, “EU economic reforms fall short on growth”, 19/9/2010, The Independent
- Osborne D, “Britain and US issue European terror warning 4/10/2010, The Independent
- Vincent M, “Irish crisis leaves UK gilts ‘overbought’”, 7/10/2010, Financial Times
- Ward A, “Norway struggles to limit impact on relations”, 7/10/2010, Financial Times

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Αθανασοπούλου Ε., Συλλογικός τόμος με τίτλο: *«Ενωμένη Στην Πολυμορφία. Πολιτικές Κουλτούρες και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση»*. Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ, 2010.
- Καζάκος Π., *«Από τον ατελή εκσυγχρονισμό στην κρίση- Μεταρρυθμίσεις, χρέη και αδράνειες στην Ελλάδα (1993-2010)»*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ, 2010.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Τάσος Καραφουλίδης,⁸ *«Η οικονομική κρίση ως καταλύτης για περεταίρω ευρωπαϊκή ολοκλήρωση»*.

Ίσως πολύς λόγος έχει γίνει - και συνεχίζει να γίνεται - τον τελευταίο καιρό για την τρέχουσα οικονομική κρίση στην Ελλάδα, όχι μόνο εντός των χωρών της Ευρωζώνης αλλά και διεθνώς. Και αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί λίγο πολύ αναμενόμενο, μιας και οι συνέπειες μιας πιθανής αποτυχίας μιας οικονομίας της Ευρωζώνης σίγουρα θα επηρέαζαν το ίδιο το ευρώ. Πέρα από αυτό όμως, η δυσχερέστατη δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας μαζί με τον φόβο παρόμοιων εξελίξεων στις άλλες τρεις νοτιοευρωπαϊκές χώρες της ζώνης του ευρώ, την Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, έχουν οδηγήσει σε μια ευρύτερη συζήτηση γύρω από το υπάρχον, κατ' αντιπαράθεση με το επιθυμητό, επίπεδο οικονομικής ασφάλειας εντός αυτής. Φαίνεται πως η τρέχουσα οικονομική κρίση έχει διεγείρει τα αμυντικά αντανακλαστικά των κρατών του πυρήνα της Ε.Ε. όχι μόνο αναφορικά με τα προβλήματα των εθνικών τους οικονομιών, αλλά και σχετικά με το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Κατά μια έννοια,

⁸ Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών.

άρχισε να αφυπνίζει το ξεχασμένο αίσθημα της κοινότητας και την ευθύνη για την προστασία αυτής. Έχοντας ξοδέψει μάλλον πολύ χρόνο επικεντρώνοντας στις τωρινές και μελλοντικές οικονομικές (καθώς επίσης και στις συνεπακόλουθα κοινωνικές) δυσκολίες του καθενός, οι κυριότεροι παίχτες της Ευρώπης δείχνουν να ξεπερνούν αυτό που μπορεί να περιγραφεί ως μια δικαιολογημένη εγωκεντρικότητα και να δεσμεύονται σε έναν τόσο αναγκαίο, ομαδικό τρόπο δράσης. Η Ευρωζώνη χτίστηκε για να συνδέσει επίσημα τις οικονομίες των συμμετεχόντων σε αυτήν μελών και με αυτόν τον τρόπο να προωθήσει την ίδια την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Με αυτήν την έννοια, δεν μπορεί να γίνεται αντιληπτή απλά σαν μια οικονομική περιοχή, αλλά ως μια σημαντική απόδειξη της διακηρυγμένης θέλησης των ευρωπαϊκών λαών να σταθούν ενωμένοι, τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά.

Ήδη, δύο δεκαετίες παλιότερα, μια άλλη κρίση είχε προκαλέσει ένα παρόμοιο αίσθημα κοινότητας, συμμεριζόμενο τότε από τα δώδεκα κράτη-μέλη, και ήταν αυτή που έγινε αφορμή για την εκκίνηση ενός από τα μεγαλύτερα σχέδια για την πολιτική ολοκλήρωση της Ε.Ε. Ήταν η γιουγκοσλαβική κρίση του 1990 η οποία οδήγησε στην κατάρρευση της χώρας και στην δημιουργία πέντε νέων κρατών στη θέση της. Ο πόλεμος που ξέσπασε μεταξύ των σερβικών δυνάμεων και των αποσχισθέντων Κροατών και Βόσνιων Μουσουλμάνων καθώς και οι κτηνωδίες που έλαβαν χώρα σχεδόν σε ολόκληρη την Γιουγκοσλαβία κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων αποτελούσε, αφενός, μια μείζονα πολιτική κρίση που εκτυλισσόταν στην ουσία μέσα στην αυλή της ίδιας της Ευρώπης και, παράλληλα, μια δοκιμασία για την ικανότητα αντίδρασης και την κοινή πολιτική βούληση της ΕΕ. Η ολοκληρωτική αποτυχία, αν όχι εξαρχής αδυναμία, της Ε.Ε. να δράσει προς την κατεύθυνση της λήξης της στρατιωτικής αντιπαράθεσης και της επακόλουθης ανθρωπιστικής τραγωδίας οδήγησε σε μια νοηματική εξέλιξη και μια νέα αντίληψη του ευρωπαϊσμού και της αίσθησης κοινής ευθύνης των μελών της ΕΕ για την αντιμετώπιση των πολιτικών ζητημάτων στα όρια της ηπείρου τους. Η συνειδητοποίηση της παντελούς πολιτικής αδυναμίας της ΕΕ ήταν κοινή μεταξύ όλων των μελών και το ίδιο κοινή ήταν η συναίσθηση ότι η διαδικασία ολοκλήρωσης δε θα μπορούσε να είναι επιτυχής δίχως έναν ισχυρό πολιτικό πυλώνα να στέκεται δίπλα στον οικονομικό. Το αποτέλεσμα ήταν η απόφαση για την έναρξη της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, μια ιδέα που ξεκάθαρα στόχευε στην προώθηση της πολιτικής ολοκλήρωσης. Αν και η εξέλιξη της ΚΕΠΠΑ μέσα στο χρόνο δεν ήταν ακριβώς αυτό που θα χαρακτηρίζαμε παράδειγμα προς μίμηση, οφείλουμε να διατηρούμε υπόψη μας το απόλυτο μέγεθος και τη φιλοδοξία του εγχειρήματος προτού να προβούμε σε κριτική. Η συσπείρωση συμφερόντων εξωτερικής πολιτικής και ζητημάτων ασφαλείας 27 κρατών-μελών σε μια ενιαία γραμμή εξωτερικής πολιτικής δεν μπορεί να είναι εύκολο έργο και γι' αυτό ακριβώς δεν μπορεί κανείς παρά να αξιολογήσει θετικά τους στόχους που έχουν επιτευχθεί έως τώρα από την ΚΕΠΠΑ και τον αντίστοιχο επιχειρησιακό της βραχίονα, την Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας, με μια παράλληλη διευκρίνιση, βεβαίως, ότι σίγουρα αναμένονται ακόμα περισσότερα από αυτήν στο μέλλον.

Η σύγκριση των δύο κρίσεων θα προκαλούσε κατά πάσα πιθανότητα κάποια δυσφορία ή ακόμα και σκληρή κριτική, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε μεθοδολογικό επίπεδο, αφού καθεμιά από αυτές επέφερε εντελώς διαφορετικές συνέπειες κυρίως για τους άμεσα πληγέντες. Εξάλλου, η σύγκριση της απώλειας ζωών με την απώλεια αγοραστικής δύναμης και ευνοϊκών επιτοκίων είναι εξ ορισμού ανήθικη. Εντούτοις, εάν τολμήσουμε να τοποθετήσουμε τις δύο αυτές κρίσεις πλάι πλάι, με συγκριτική διάθεση

αναφορικά με τον αντίκτυπο τους στη διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μπορεί να ξαφνιαστούμε με την ομοιότητα των δύο περιπτώσεων. Δεδομένης της ώθησης που δόθηκε στην πολιτική οντότητα της Ε.Ε. από την πρωτοβουλία της ΚΕΠΠΑ και την πολιτική κρίση στα Βαλκάνια που προηγήθηκε αυτής, δεν μπορούμε παρά να αναμένουμε η τρέχουσα οικονομική κρίση, και ειδικότερα οι σοβαρές επιπτώσεις της στα νοτιότερα μέλη της Ευρωζώνης, να έχει ένα εξίσου θετικό αντίκτυπο στην διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στο οικονομικό επίπεδο αν και εφόσον, βεβαίως, τα μέλη της Ε.Ε. αδράξουν αυτήν την ευκαιρία. Αυτό που μπορεί να θεωρηθεί ως ξεκάθαρη ένδειξη προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η ιδέα για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου η οποία σχετικά πρόσφατα αναδείχτηκε ως ζήτημα υψηλής προτεραιότητας εντός της Ευρωζώνης, κυρίως μετά τις επαφές ανάμεσα στους κεντρικούς θεσμικούς παράγοντες της Ε.Ε. και τους πολιτικούς ηγέτες της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Ελλάδας σχετικά με την σφιχτή δημοσιονομική κατάσταση της τελευταίας. Αν και το έργο αυτό δεν μπορεί να ολοκληρωθεί γρηγορότερα από τον συνήθη ευρωπαϊκό ρυθμό (πράγμα που σημαίνει πως θα είναι απαραίτητη η λήψη σημαντικών αποφάσεων, τόσο σε κρατικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την δημιουργία ενός ακόμα ευρωπαϊκού θεσμικού οργάνου και αυτό με τη σειρά του θα μεταφραστεί σε μια μάλλον μακρόχρονη διαδικασία) η πιθανότητα για μια συμφωνία πάνω σε αυτό το θέμα δημιούργησε κάποιες ελπίδες για το ενδεχόμενο ενός θετικού αποτελέσματος της τρέχουσας κρίσης που για την ώρα κλυδωνίζει τον πυρήνα της Ευρώπης. Ο συμβιβασμός που οδήγησε στη συμφωνία για την άμεση δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού, με την ενεργή συμμετοχή του ΔΝΤ, υπεύθυνου για την στήριξη της Ελλάδας (καθώς επίσης και άλλων χωρών της Ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν παρόμοιες δυσκολίες) σε περίπτωση περεταίρω δημοσιονομικών προβλημάτων και δυσχερειών δανεισμού φαίνεται να είναι ένα τεράστιο βήμα προς αυτό το στόχο.

Η Ε.Ε. δείχνει για μια ακόμα φορά να αφυπνίζεται όντας αντιμέτωπη με μια κρίση η οποία αυτήν τη φορά απειλεί σοβαρότατα ένα από τα πιο σημαντικά και, παράλληλα, εντυπωσιακά της επιτεύγματα, δηλαδή το ίδιο το ευρώ. Μπορούν οι Ευρωπαίοι να ξεπεράσουν την εγωκεντρικότητά τους και να βάλουν το κοινό τους μέλλον πάνω από άλλες προτεραιότητες, αρνητικές προδιαθέσεις και πικρές εμπειρίες από παλαιότερες κακές διαχειρίσεις; Θα καταφέρουν να επιδείξουν το ανοιχτό πνεύμα που χρειάζεται και να φτάσουν σε μια λύση προχωρώντας ακόμα περισσότερο με την οικονομική ολοκλήρωση; Η ιδέα για ένα Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο δείχνει πως είναι μια ήδη ειλημμένη απόφαση (αν και σίγουρα η εφαρμογή της θα καθυστερήσει αρκετά χρόνια) προς αυτήν την κατεύθυνση αφού δεν θα προσφέρει απλώς ένα ακόμα θεσμικό όργανο εντός της ΕΕ υπεύθυνο για την παροχή βοήθειας σε πιο αδύναμες ή παραπαίουσες οικονομίες, αλλά θα επιδείξει, κυρίως και πάνω απ' όλα, την αποφασιστικότητα της Ευρώπης να προχωρήσει σε μια βαθύτερη ενοποίηση καθιστώντας σαφή την αδιαμφισβήτητη αλληλεγγύη της προς τα μέλη της αλλά και μεταξύ αυτών. Η παρούσα κρίση, συνεπώς, έχει τις δυνατότητες να λειτουργήσει σαν καταλύτης για περεταίρω εξελίξεις στον δρόμο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά αυτό είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να περιμένουμε για να το δούμε.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Alcidi C., **“Competitiveness: Treat the illness, not the symptoms”**, CEPS Commentaries, 13 /10/2010, www.ceps.eu
- Author(s): Carrera S., Parkin J., **“The Place of Religion in European Union Law and Policy: Competing Approaches and Actors inside the European Commission”** RELIGARE, 30/9/2010
- Ayadi R., Arbak E., Pieter De Groen W., Llewellyn D.T., **“Investigating Diversity in the Banking Sector in Europe: Key Developments, Performance and Role of Cooperative Banks”**, CEPS Paperbacks, 14/9/2010, www.ceps.eu
- Braghiroli St., **“Politicians Online! MEP Communication Strategies in the Internet Era”**, EPIN Working Papers, 17/9/2010, www.ceps.eu
- Carrera S., Faure A. Atger, **“L’Affaire des Roms: A Challenge to the EU’s Area of Freedom, Security and Justice”**, 29/9/2010
- Carrera, S. Merlino M., «Assessing EU Policy on Irregular Immigration under the Stockholm Programme», 14/10/2010, www.ceps.eu
- De Grauwe P., **“What kind of governance for the eurozone?”**, CEPS Policy Briefs, 29/9/2010
- De Manuel Aramendía M. J. & Valiante D., **“Where does Europe stand on the regulation of alternative investments? Dispelling Myths and Challenging Realities”**, ECMI Commentaries, 27/9/2010
- Emerson M.& Wouters J., **“The EU’s Diplomatic Debacle at the UN: What else and what next?”**, CEPS Commentaries, 1/10/2010
- Gros D., **“Europe in the IMF”** CEPS Commentaries, 4 /10/2010
- Gros D., Alcidi C., **“Fiscal Policy Coordination and Competitiveness Surveillance: What solutions to what problems?”**, CEPS Policy Briefs, 7/9/2010.
- Gros D., Egenhofer C., **“Decision Time for Europe on Climate Change: Keep the head buried in the sand or get tough?”**, CEPS Commentaries, 6/10/2010
- Islam S., Egberts G., Suet-yi Lai C., **“ASEM: from words to action?”**, EPC policy Brief, 28/9/2010, www.epc.eu
- Kaczyński P. M. & Ó Broin P., **“The Treaty of Lisbon: A Second Look at the Institutional Innovations”**, EPC, CEPS, Egmont Paperbacks, 24/9/2010, www.ceps.eu
- Krawatzek F. & Kefferpütz R., **“The same old modernisation game? Russian interpretations of modernisation”**, CEPS Working Documents, CEPS Liberty and Security in Europe, 30/9/2010
- Kumar R., Pothier F., Rahmani W., **“The Political Future of Afghanistan”**, ESF Working Papers, ESF Working Papers, 8/10/2010
- Lannoo K., **“What reforms for the credit rating industry? A European perspective”**, ECMI Policy Briefs, 13/10/2010
- Perissich R., **“Turkey and the EU: A play in search of a script”**, EuropEos Commentaries, 28/9/2010
- Roth F., **“Has the financial crisis spurred demand for stronger state regulation?”**, 23/9/2010, CEPS Working Documents, www.ceps.eu
- Wennerholm P., Brattberg E., Rhinard M., **“The EU as a counter-terrorism actor abroad: finding opportunities, overcoming constraints”**, 27/9/2010, EPC Issue Paper No.60, www.epc.eu

- Xenakis S., "Organised Crime and Corruption in and around South-Eastern Europe: Trends and Counter-Efforts", ELIAMEP Thesis, 4/2010, 10/2010.
- Zuleeg F. & Martens H., "Austerity loves company?", EPC policy Brief, Σεπτέμβριος 2010, www.epc.eu
- Ντόκος Θ., «Η αναγέννηση της Ρωσίας και οι προοπτικές για τις Ελληνο-Ρωσικές σχέσεις», Θέσεις ΕΛΙΑΜΕΠ 3/2010, Σεπτέμβριος 2010, www.eliamep.gr
- Τσάκωνα Α., «Η βαλκανική πολιτική της ΕΕ δεν πρέπει να μείνει πίσω», Ανάλυση, Παρατηρητήριο Νοτιοανατολικής Ευρώπης ΕΚΕΜ, 27/9/2010

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Albertazzi D. & McDonnell D., "The Lega Nord Back in Government", West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010.
- Aradau C., Huysmans J., Squire V., "Acts of European Citizenship: A Political Sociology of Mobility", τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010. Abstract: European citizenship is marked by a tension: between a citizenship that is derivative of the nation-state and a citizenship that is defined by free movement. Approaching this tension as symptomatic of a deep-rooted contradiction between integration and mobility that is constitutive of modern social formations, this article develops a political sociology of mobility that challenges territorial and culturalist accounts of European citizenship. It does so by exploring the political enactment of European citizenship by marginalized subjects, whose engagement in relations of exchange serves as the ground for acts of European citizenship that 'mobilize mobility'. This is illustrated by an analysis of the 2005 Declaration for the Rights of Sex Workers in Europe.
- Arter D., Widfeldt A., "What Sort of Semi-presidentialism do Finns Want? An Intra-systemic Comparative Analysis",
- Auer S., "New Europe': Between Cosmopolitan Dreams and Nationalist Nightmares", JCMS: Journal of Common Market Studies, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010. Abstract: This article seeks to expose some limitations of dominant discourses about European integration. It argues that the attempt to move towards a more federalist Europe underpinned by the ideal of 'post-national citizenship' (Habermas) is both unrealistic and undesirable. The populism and ethno-centric nationalism endangering the European project emerged in Europe not despite the cosmopolitan agendas of its elites, but arguably, in response to their ambitious agendas. A more realistic view on nationalism is imperative for a better understanding of European integration; one capable of addressing the appeal of populist politics.
- Bovens M., "Two Concepts of Accountability: Accountability as a Virtue and as a Mechanism", West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010. Abstract: This paper distinguishes between two main concepts of accountability: accountability as a virtue and accountability as a mechanism. In the former case, accountability is used primarily as a normative concept, as a set of standards for the evaluation of the behaviour of public actors. Accountability or, more precisely, being accountable, is seen as a positive quality in organisations or officials. Hence, accountability studies often focus on normative issues, on the assessment of the actual and active behaviour of public agents. In the latter case, accountability is used in a narrower, descriptive sense. It is seen as an institutional

relation or arrangement in which an actor can be held to account by a forum. Here, the locus of accountability studies is not the behaviour of public agents, but the way in which these institutional arrangements operate. The present paper argues that distinguishing more clearly between these two concepts of accountability can solve at least some of the current conceptual confusion and may provide some foundation for comparative and cumulative analysis.

- Carney R. W., "Partisan Politics and Institutional (Re)Creation: Locating and Explaining the Origins of Modern Finance Capitalism", West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010. Abstract: Why do some countries rely more heavily on equities markets, while others depend more on commercial banking? Analyses of the origins of contemporary capitalist institutions usually look back to the late nineteenth and early twentieth century. However, this paper demonstrates that financial institutions - regarded as central to the way capitalist systems are organised - changed radically in the mid-twentieth century in many countries. This paper argues that government partisanship in formative moments of institutional (re)creation can better account for their modern manifestation than prominent alternative explanations. A new measure of partisanship that is sensitive to these institutional transformations is presented. Case studies on Germany and France offer evidence consistent with this argument.
- Crespy A. & Gajewska K., "New Parliament, New Cleavages after the Eastern Enlargement? The Conflict over the Services Directive as an Opposition between the Liberals and the Regulators", Journal of Common Market Studies, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Curtin D., Mair P., Papadopoulos Y., "Positioning Accountability in European Governance: An Introduction", West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010.
- Da Conceição E., "Who Controls Whom? Dynamics of Power Delegation and Agency Losses in EU Trade Politics", τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010. Abstract: There has been considerable debate about power delegation in EU trade politics, but few studies explore the question of how and why agency losses occur. Focusing on agricultural issues in the Doha Round, this article analyses the impact of agency losses (agency shirking and agency slippage) in the process of power delegation in EU trade politics. Are agency losses the result of the delegation structure, which stimulates the agent to adopt a different position from the principals (agency slippage), or do conflict situations arise because of conflicting interests between the interests of the Member States and those of the European Commission (agency shirking)? Based on information collected from Agence Europe and interviews with European officials, the main conclusions are that: (1) the Council-Commission relationship can be conflict-laden or co-operative depending on the negotiating stage at the international level; (2) a low degree of interest alignment among Member States increases the Commission's discretion at the international level; (3) inter-institutional conflict weakens the EU negotiating position at the international level because the other WTO members know that the EU is divided and ask for further concessions.
- Dobson A., "Civil Aviation and European Integration: Creating the Seemingly Impossible SEAM", τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Egeberg M. & Heskestad A., "The Denationalization of Cabinets in the European Commission", τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010

- Epstein R.A. & Johnson J., “**Supporting Information Uneven Integration: Economic and Monetary Union in Central and Eastern Europe**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Flockhart T., “**Europeanization or EU-ization? The Transfer of European Norms across Time and Space**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010. Abstract: What is the content of Europeanization? Which causal relationships should be explained? Which theory should be used? In answering these questions, the article forwards a conceptualization of Europeanization based on Historical Sociology and Social Constructivism, which implies a departure from the practice in the current Europeanization literature to concentrate on the contemporary with a narrow focus (EU-ization) at the expense of the historical with a broad focus (Europeanization). It is suggested that the causal relationships to be explained are the transfer of European ideas across time and space using a ‘present-as-reality’ definition of the European idea set. In doing so, it becomes apparent that Europeanization cannot be accepted as either static or something that is solely connected to the EU, and that Europeanization has been characterized by diffusion patterns going both into and out of Europe and sociological processes involving subtle shifts in process, structure, agents and conceptions of ‘Other’ and ‘Significant We’.
- Gawrich A., Melnykovska I., Schweickert R., “**Neighbourhood Europeanization through ENP: The Case of Ukraine**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Hagemann S. & Høyland B., “**Bicameral Politics in the European Union**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Hoekman B. & Özden A. “**The Euro-Mediterranean Partnership: Trade in Services as an Alternative to Migration?**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Hood C., “**Accountability and Transparency: Siamese Twins, Matching Parts, Awkward Couple?**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 5 2010.
- Kaltenthaler K., Anderson C. J., Miller W. J., “**Accountability and Independent Central Banks: Europeans and Distrust of the European Central Bank**”, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010. Abstract: This article explores whether Europeans distrust the European Central Bank (ECB) because they dislike its policies or think they cannot control the institution. Distrust of the ECB is a function of individuals believing the bank cannot be counted on to fulfill the duties that Europeans have assigned it.
- Kirchner E. & Berk C. “**European Energy Security Co-operation: Between Amity and Enmity**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Koenig-Archibugi M., “**Accountability in Transnational Relations: How distinctive is it?**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 5 2010
- Kohler-Koch B., “**How to Put Matters Right? Assessing the Role of Civil Society in EU Accountability**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 5 2010
- Kūlahci E., “**Europarties: Agenda-Setter or Agenda-Follower? Social Democracy and the Disincentives for Tax Harmonization**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Lees Ch., Hough D., Keith D., “**Towards an Analytical Framework for Party Mergers: Operationalising the Cases of the German Left Party and the Dutch Green Left**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 6 2010.

- Lindstrom N., “**Service Liberalization in the Enlarged EU: A Race to the Bottom or the Emergence of Transnational Political Conflict?**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Lord Chr. & Pollak J., “**Representation and Accountability: Communicating Tubes?**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 5 2010.
- Loveless M., “**Agreeing in Principle: Utilitarianism and Economic Values as Support for the European Union in Central and Eastern Europe**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Martens M. “**Voice or Loyalty? The Evolution of the European Environment Agency (EEA)**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- McGuire S. M. & Lindeque J.P., “**The Diminishing Returns to Trade Policy in the European Union**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Miklin E., “**A Rejoinder to Smiles and Selck: What Small-N Studies on EU Politics May Tell Us about the Questions they Actually Address**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 6 2010.
- Mudde C., “**The Populist Radical Right: A Pathological Normalcy**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 6 2010.
- Müller W. C. & Meyer Th. M., “**Meeting the Challenges of Representation and Accountability in Multi-party Governments**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 5 2010
- Nadeau R., Foucault M., Lewis-beck M. S., “**Patrimonial Economic Voting: Legislative Elections in France**”, *West European Politics*, Volume 33 Issue 6 2010.
- Neyer J., “**Justice, Not Democracy: Legitimacy in the European Union**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010. Abstract: The EU is often assessed against the standard of democracy, which it has no fair chance to fulfil. A new and attractive normative agenda is needed if the EU is to escape its deep legitimacy crisis. This article proposes to substitute the discourse on the democratic deficit of the EU with a discourse on its contribution to transnational justice. Whilst the democratic discourse most often focuses on parliamentary competences and divided government, the discourse on justice centres on the people, puts primary emphasis on power asymmetries and on overcoming the obstacles to justifiable political outcomes. The proposal to analyse the EU in terms of justice does not lower the normative standard but corrects it.
- Norheim-Martinsen P. M., “**Beyond Intergovernmentalism: European Security and Defence Policy and the Governance Approach**”, *Journal of Common Market Studies*, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010. Abstract: Over the last decade, the EU has developed into a regional institution whose military ambitions extend well beyond Europe. This development counteracts the assumptions of realist and intergovernmental theories, raising the question of what concepts are appropriate for understanding security and defence policy in the EU. It has been argued that governance approaches are particularly well-suited to describe the functioning of the EU. Yet analyses of the EU's common security and defence policy (CSDP) have to date not been granted the benefits of this insight. This article seeks to remedy this by venturing down the yet unfulfilled EU trail of a burgeoning literature on security governance. Exploring five features of security governance, the article identifies the most promising questions and approaches of the so-called governance turn in IR theory, ending up with a putative EU security governance

research agenda that will lead to a deeper understanding of the kind of security actor that the EU has evolved into.

- Page E. C., “**Accountability as a Bureaucratic Minefield: Lessons from a Comparative Study**”, West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010.
- Papadopoulos Y., “**Accountability and Multi-level Governance: More Accountability, Less Democracy?**”, West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010. This paper seeks to explain why the trend towards more cooperative forms of policy-making, though in all likelihood necessary for policy efficiency and even at first glance promising with respect to inclusiveness and pluralism, can have negative consequences for democratic accountability. The paper first explores the properties of multi-level governance that lead to a deficit in democratic accountability (lack of visibility, uncoupling from representative institutions, composition of networks, and 'multi-levelness' itself) before coming to more general conclusions on the characteristics and limits of accountability mechanisms in multi-level governance and on their consequences for democracy.
- Papadopoulos Y., “**Accountability and Multi-level Governance: More Accountability, Less Democracy?**”, West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010. Abstract: This paper seeks to explain why the trend towards more cooperative forms of policy-making, though in all likelihood necessary for policy efficiency and even at first glance promising with respect to inclusiveness and pluralism, can have negative consequences for democratic accountability. The paper first explores the properties of multi-level governance that lead to a deficit in democratic accountability (lack of visibility, uncoupling from representative institutions, composition of networks, and 'multi-levelness' itself) before coming to more general conclusions on the characteristics and limits of accountability mechanisms in multi-level governance and on their consequences for democracy.
- Pappas T. S., “**Macroeconomic Policy, Strategic Leadership, and Voter Behaviour: The Disparate Tales of Socialist Reformism in Greece and Spain during the 1980s**”, West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010. Abstract: This article is a comparative study of the socialist governments in Greece and Spain during the 1980s and is motivated by two interrelated puzzles: first, the sharp policy divergence in these countries despite their previously common political trajectories, comparable socioeconomic conditions, and the similar ideological profiles of their respective parties in office; and, second, the fact that both governments won re-election in the mid-1980s although only the Spanish, but not the Greek socialists, had applied a successful reformist agenda. Using a methodology based on the strategic role of political leaderships, this article challenges the general validity of both the partisan theory of macroeconomic policy and the theory of economic voting (the VP function). Instead, it is shown that strong and undisputed leaders may choose to promote political polarisation and social mobilisation thus creating the conditions for ideological, rather than economic, voting. Each strategy is expected to produce different long-term outcomes for both the governments and the countries involved.
- Parker C. F. & Karlsson C., “**Climate Change and the European Union's Leadership Moment: An Inconvenient Truth?**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Schild J., “**Mission Impossible? The Potential for Franco-German Leadership in the Enlarged EU**”, JCMS: Journal of Common Market Studies, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.

- Sigalas E., “**The Role of Personal Benefits in Public Support for the EU: Learning from the Erasmus Students**”, West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010.
- Smiles J. & Selck T. J., “**Case Studies and EU Politics: A Reply to Miklin**”, West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010.
- Tamazian A. & Melikyan D. N., “**An Empirical Assessment of Economic and Political Challenges of European Union Accession**”, JCMS: Journal of Common Market Studies, τόμος 48, τεύχος 5, Νοέμβριος 2010.
- Tepe M. & Vanhuysse P., “**Who Cuts Back and When? The Politics of Delays in Social Expenditure Cutbacks, 1980–2005**”, West European Politics, Volume 33 Issue 6 2010.
- Torriti J., “**Assessment and the Liberalization of the EU Energy Markets: Evidence-Based Policy-Making or Policy-Based Evidence-Making?**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Trechsel A. H., “**Reflexive Accountability and Direct Democracy**”, West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010
- Ugur M., “**Open-Ended Membership Prospect and Commitment Credibility: Explaining the Deadlock in EU-Turkey Accession Negotiations**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- Warleigh-Lack A. & B. Rosamond, “**Across the EU Studies—New Regionalism Frontier: Invitation to a Dialogue**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010
- White J., “**Europe in the Political Imagination**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010. Abstract: Perceptions of the EU tend to be studied by examining responses to targeted opinion polls. This paper looks instead at how citizens draw Europe into a wider discussion of politics and political problems. Based on a series of group discussions with taxi-drivers in Britain, Germany and the Czech Republic, it examines the motifs speakers use to explain the origins of problems, the assumptions they make about their susceptibility to address, and how, when these patterned ways of speaking are applied to the EU, they serve to undermine its credibility as a positive source of political agency.
- Wille A., “**Political-Bureaucratic Accountability in the EU Commission: Modernising the Executive**”, West European Politics, Volume 33 Issue 5 2010
- Wind M., “**The Nordics, the EU and the Reluctance Towards Supranational Judicial Review**”, τόμος 48, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 2010

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- **5/11/2010:** Το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και το Ίδρυμα Κόνραντ Αντενάουερ διοργανώνουν εκδήλωση με θέμα «**Διασφαλίζοντας Ευημερία για Όλους: Αξίες και Πολιτικές της Κοινωνικής Οικονομίας της Αγοράς**», Αθήνα.
- **21/10/2010:** Το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Ι.Δ.Ο.Σ) διοργανώνει ημερίδα με θέμα «**Η χρηματοοικονομική κρίση, η Ελλάδα και ο ρόλος της Γερμανίας στην ΕΕ και τον κόσμο**», Ομιλητές: Π. Καζάκος (Ομότιμος Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών), Π. Τσακαλογιάννης (Καθηγητής Παν/μίου Πελοποννήσου), Μ. Knapp (Γεν. Δ/της Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου), Α. Στεργίου (Λέκτορας Παν/μίου Κρήτης), Επ. Αναστασοπούλου (δημοσιογράφος), Αθήνα.
- **15-16/10/2010:** Το ΠΜΣ Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το ΠΜΣ Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία του Παντείου Πανεπιστημίου και το Ινστιτούτο Goethe διοργανώνουν συνέδριο με θέμα «**Διερευνήσεις για την ιδιότητα του πολίτη: Πολιτικός λόγος, ιστορία και κανόνες σε συγκριτικές προοπτικές**». Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στο Ινστιτούτο Goethe, Αθήνα.
- **6/10/2010:** Με αφορμή την ίδρυση του Ελληνικού Ινστιτούτου Κρατικών Ενισχύσεων, το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, η Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και το Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα: «**Κρατικές ενισχύσεις, Διαρθρωτικοί πόροι της Ε.Ε. & Ανάπτυξη**», Αθήνα.
- **27/9/2010:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) στο πλαίσιο του προγράμματος μελετών για την Μέση Ανατολή, διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: «**Νέες ειρηνευτικές συνομιλίες μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης: Προοπτικές για επίλυση**», με ομιλητές τους κ.κ: Menachem Klein, Καθηγ. Bar-Ilan University Tel Aviv, Yezid Sayigh, Καθηγ. Παν. King's College Λονδίνου, Θάνος Ντόκος, Γενικός Διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ, Αθήνα.
- **23/9/2010:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και η Πρεσβεία της Πολωνικής Δημοκρατίας διοργάνωσαν διάλεξη του Καθηγητή **Leszek Balcerowicz**, οικονομολόγου, πρώην Αναπληρωτή Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομικών της Πολωνίας, πρώην Διοικητή της Τράπεζας της Πολωνίας και νυν πρόεδρου του BRUEGEL – think tank με θέμα: «**Πώς να αποφύγουμε μία άλλη παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση;**». Ο κ. Νίκος Χριστοδουλάκης, Καθηγητής Οικονομικού Παν. Αθηνών και πρώην Υπουργός Οικονομικών, έκανε σχολιασμό μετά το τέλος της ομιλίας και τη συζήτηση συντόνισε ο Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ, Αθήνα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- **Ανδρέου, Γιώργος**, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- **Διαμαντικός, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος**, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- **Διαμαντικός, Κωσταντίνος**, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- **Δούση, Εμμανουέλα**, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- **Καζάκος, Πάνος**, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- **Καζάκος, Πάνος**, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος**, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- **Κουτσιαράς, Νίκος**, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- **Κουτσιαράς, Νίκος**, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- **Μιχαλάκη Σ. & Φιλίνης Κ.**, «Τι συμβαίνει στο βασίλειο της Δανιμαρκίας. Ευελιξία με ασφάλεια και οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας», Παπαζήσης, Αθήνα, 2009.
- **Μπόττσιου, Κων/να**, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- **Koutsiaras, Nikos**, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣΑ. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- **Διαμαντόπουλος, Χρήστος**, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- **Καζάκος, Πάνος**, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- **Καζάκος, Πάνος**, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- **Κουτσιαράς, Νίκος**, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Κοκ: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- **Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχόου, Δημήτρης**, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- **Μαραβέγιας Ν.**, «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- **Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ.** "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0204
- **Ananiadis, Blanca**, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- **Attina, Fulvio**, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- **Bellamy, Richard**, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- **Castiglione, Dario**, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)07.pdf](http://www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)07.pdf)
- **Diamantopoulos, Christos**, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- **Kaczynski, Piotr Maciej**, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο www.eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- **Kassimatis, George**, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- **Kazakos, Panos**, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://www.eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- **Kazakos, Panos**, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- **Kazakos, Panos**, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο www.eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George**, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- **Manitakis, Antonis**, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 02)
- **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Papadopoulou, Lina**, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- **Taylor, Paul**, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 01).
- **Trechsel, Alexander**, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 03)

B. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Δούκας, Γιάννης**, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Μανούζας, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Παπούλιας, Ευάγγελος**, *Λιθινές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Σκάλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σηματοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Σοφού, Στεργούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τριαντίδης, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Triantafyllou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Trantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Trinquelle Isabelle**, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος** (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ξενοφόντος 4, 10557, Αθήνα
Τηλ: 210 3215549
Fax :210 3215096
email: info@ekem.gr
URL: www.ekem.gr
ISBN 960-7849-01-9

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Λιόλιου 42-44, 105 60 Αθήνα
Τηλ: 210 3689535
Fax: 210 3240521
e-mail: ecep@pspa.uoa.gr
<http://ecep.pspa.uoa.gr/>